Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

№ 47 (16570) | 1984 оной февралиин 25, суббото | Сэн 3 мүнгэн.

КОММУНИСТНУУД БОЛОН ПАРТИЙНАБЭШЭ ХҮНҮҮДЭЙ НЭГЭДЭЛЭЙ КАНДИДАДУУДАЙ ТҮЛӨӨ ДУУГАА ҮГЭХЭДӨӨ, ТААНАД, НҮХЭДҮҮД, АХА ДҮҮ АРАДУУДАЙ АГУУЕХЭ БА ЭБДЭРШЭГҮЙ ХАНИ НҮХЭСЭЛЭЙ ТҮЛӨӨ, МАНАЙ ЭСЭГЭ ОРОН — СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ СОЮЗАЙ ШЭНЭ ДЭБЖЭЛТЫН ТҮЛӨӨ ДУУГАА ҮГЭХЭ БАЙНАТ.

(КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгаһаа).

ПАРТИИН ПОЛИТИКЫН ҮНДЭР ДЭЭДЫН УГ ЗОРИЛГО

Һунгагшад Г. А. АЛИЕВТАЙ уулзаба

ээлжээтэбэшэ Пленумэй шиидхэбэринүүд ажал ябуулгымнай дайшалхы программа болоно гэжэ Азербайджанай ажалшад хүлеэн абаһан байна гэжэ уулзалга дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Суглаагшадта халуун дулаанаар угтагдажа, Г. А. Алиев үгэ хэлэбэ. Үндэр ехэ этигэл найдал олгоһонойнь түлөө тэрэ һунгагшадта баяр баясхалан хүргэһэн байна.

Һунгуулиин кампаниин үедэ бидэ ехэ гээлтэдэ орообди гэжэ Г. А. Алиев саашадаа хэлээ. Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, социалис Эхэ оронойнгоо дүлэтэ патриот, эб найрамдалай ба коммунизмын түлөө эгэшэ сусашагүй тэмсэлшэ Ю. В. Андропов наһа барагба. Бүхы ами наһаяа, хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ коммунис суртал һургаалнуудай илан мандахын түлөө тэмсэлдэ зорюулһан хүнэй дурасхаалые ёһолон хүндэлжэ, совет хүнүүд түрэл Коммунис партияа, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедые бүри нягтаар тойрон жагсаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэбэшэ Пленумэй шиидхэбэриие, Константин Устинович Черненкые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретаряар һунгалгые совет хүнүүд халуунаар һайшаан угтахадаа, партидаа этигэжэ, тэрэнэй хүтэлбэри доро манай бүхы амжалта илалтанууд туйлагдаа, тэрэнэй хараа шэглэл хадаа ажалша хүнүүдэй аша туһада харюусаһан ори ганса зүб хараа шэглэл болоно гэжэ гүнзэгы сэдьхэлһээ ойлгожо байһанаа гэршэлэн харуулба. Нүхэр К. У. Черненко КПСС-эй дотоодын болон гадаадын политикые зохёон бэелүүлгэдэ, тэрэнэй гүнзэгы теоретическэ үндэһэ баримтатай генеральна хараа шэглэлые тодорхойлолгодо горитой ехэ хубитаяа оруулдаг манай партиин ба гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша болоно гэжэ коммунистнууд, бүхы арад мэдэдэг юм.

Урда һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн үедэ арадай ажахые, эрдэм, соёлые хүгжөөлгэдэ, социальна программануудые бэелүүлгэдэ гэхэ гү, али хүгжэлтэ түгэс социализмые саашадань нарижуулан һайжаруулгада бэелүүлэгдэдэг олон янзын бүхы ажал ябуулгада шэнэ амжалтанууд туйлагдаа гэжэ депутадта кандидат тэмдэглээ.

Эсэгэ оронойнгоо туйлаһан амжалтануудаар омогорхоходоо, Соведүүдэй ороной ажалшад бүхы һанал бодолоо ерээдүй тээшэ, шэнэ, бүри асари ехэ ажал хэрэгүүдые бэелүүлгэдэ зорюулна. Совет хүнүүдэй оронойнгоо ёһотойл эзэд байһанаа мэдэрһэн ушар юуб гэхэдэ, энэмнай КПСС-эй XXVI съездын документнүүд дотор, ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд соо батадхагдаһан экономическа ба социальна хүгжэлтын стратегиие амжалтатайгаар, бүрин хүсэдөөр бэелүүлхэ тухай анхарал оролдолго болоно.

Хүнэй аша туһада, хүнэй түлөө КПСС бүхы юумэ хэнэ гэжэ совет хүнүүд һайн ойлгодог юм. Энэ уряа лозунг манай партиин үндэр дээдын уг зорилгые һүлдэлэн харуулна, тэрэ манай түг дээрэ бэшэгдэнхэй, тиимэһээ бидэ хэзээдэшье тэрээнһээ хадуурхагүйбди!

Совет экономикын шиидхэжэ байһан зорилгонуудые шэнжэлхэдээ, манай иимэ үргэн ехэ Эхэ ороной эрхэ байдалда тон ехэ үүргэтэй, удха шанартай транспортые хүгжөөлгын асуудалнуудта үгэ хэлэгшэ онсолон тогтобо.

Транспорт экономическа ямар үүргэтэйб гэхэдэ, тэрэ бүхы ороной экономическа һудалай сохисо болоно. Тэрэ үйлэдбэриие хамжуулха хэрэгые, республиканүүдай, хизаарнуудай ба областьнуудай, территориально-үйлэдбэриин комплекснуудай хоорондохи ажахын холбоо барисаанай ашаг үрые тодорхойлно. Тиихэдээ тэдэниие ниитэ нэгэн арадай ажахын комплекс болгожо нэгэдүүлнэ.

Транспортын политическэ үүргэ юун бэ гэхэдэ, тэрэ ниитэ нэгэн бүлын — агууехэ совет арадай, ниитэ нэгэн Совет гүрэнэй гэшүүн байһанаа мэдэрхэ арга бидэнэртэ олгоно, хото хүдөө дүтэлүүлнэ, уласхоорондын ажалай хубаарилгада бидэнэй хабаадалсалгада гол түлэб нүлөөлнэ, манай орониие хамгаалха хүсэ шадалые нэмээнэ.

Сэдьхэл бодолой талаар үүргэнь юуб гэхэдэ, совет хүн бүхэн транспортын аша туһые үдэр бүри хэрэглэдэг юм. Тиимэһээ транспортын, илангаяа городой транспортын һайн хүдэлмэри, тэрэнэй шанар үргэн ниитэ хүн зоной сэдьхэл бодолдо һайнаар нүлөөлдэг, урма баяр түрүүлдэг, бүхы арад зондо эршэмтэйгээр ажаллаха зориг бадаруулдаг байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет энэ һалбариие үндэһөөрнь һайжаруулха талаар хэдэ хэдэн ехэ хэмжээнүүдые бэелүүлһэн байха юм. Эдэ хэмжээнүүдэй эли бодо үрэ дүнгүүдые үгэһыень тэмдэглэхэдэ аятай. Тусхайлбал, һүүлэй жэлнүүдтэ түрүүшынхеэ түмэр замай транспортын хүдэлмэри һайжараа. Тэрэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй гол үрэ дүнгүүдые дүүргэхэһээ гадна, 1981 болон 1982 онуудта тохёолдоһон гээгдэлые усадхаба.

Транспортын ниитын түхэл шэнжэ болодог хүн зониие зөөлгые һайжаруулха гээшэ онсо удха шанартай байна. Сэхыень хэлэхэдэ, даб дээрэ энэ талаар үшөөл ехэ дутуу дунданууд тохёолдоно. Хүнүүдые хангалга үшөөл доогуур хэмжээндэ байһаар, расписаниие хазагайруулха ушар олоор дайралдана. Транспортна министерствэнүүдэй, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд эдэ дутуу дунданүүдые үндэһөөрнь усадхаха, хүн зониие һайнаар, болбосоролтойгоор хангаха зэргэтэй. Энэмнай имагтал ажахын бэшэ, харин политическэ асуудал болоно.

Социально-соёлой бүхы һалбариин ашаг үрые эрид дээшэлүүлхэ шухала гэжэ Г. А. Алиев анхаралаа хандуулба. Энэ һалбарида хүдэлдэг хүнүүд эндэ нэн түрүүн гол үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Ажабайдалай социалис ёһо заншалай үндэһөөр, гуримаар хаа хаанагүй совет хүн бүхэнэй эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха гээшэ тэдэнэй уялга болоно.

Совет хүнүүдэй элүүр энхэдэ анхаралаа хандуулха гээшэ социальна шухала зорилгонуудаймнай нэгэниинь болоно гэжэ манай парти, гүрэн тоолодог юм. Урдахи һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн жэлнүүдтэ арад зоной элүүрые хамгаалгые һайжаруулхын тулада ехэ юумэн хэгдээ. Гэбэшье үшөөл ехэ дутуу дунданууд ушаржа байһаар. Нэн түрүүн поликлиникэнүүдэй, амбулаторинуудай, диспансернүүдэй, больницанүүдай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха шухала.

Элүүрые хамгаалгын хэрэгые нарижуулан һайжаруулгын гол шухала юумэниинь юуб гэхэдэ, тэрэнэй һэргылэмжын шэглэлые, хүн зоной медицинскэ эрдэм мэдэсые эрид һайжаруулха хэрэгтэй. КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй хараалһан совет элүүрые хамгаалгые хүгжөөлгын стратегическэ программа энэ зорилгодо шэглүүлэгдэнхэй байна. Мүнөө тус программа бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй. Бүхы хүн зоной бэеын элүүрые жэл бүри шалгажа, үзэжэ байха тухай эндэ хэлэгдэнэ. Энэмнай хэмжээлэшэгүй ехэ гүнзэгы удхатай хүдэлмэри болоно.

Совет арадай урда табигдаһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ Азербайджанай олон үндэһэ яһатанһаа бүридэдэг алдарта ажалшад, республикын Коммунис парти горитой ехэ хубитаяа оруулна гэжэ Г. А. Алиев үгэеэ үргэлжэлүүлбэ.

Манай ороной республика бүхэндэл, арад бүхэндэл адли, совет Азербайджанай туйлалтанууд хадаа КПСС-эй ленинскэ национальна политикые залан сэхээр бэелүүлгын үрэ дүн, тэрэнэй буурашагүй түгэлдэр хүсэнэй толотомо гэршэ мүн.

Совет арадуудай хани барисаан хэдээ манай үнэтэ шухаг баялиг, тэрэниие баяжуулдаг, дэлхэйн бүхы хүгжэлтэ дэбжэлтые шэнэ шатада гаргадаг социализмын туйлалтануудай нэгэниинь болоно. Тэрэ урдаа тээнь үзэгдөө дуулдаагүй ехэ экономическа, социальна ба соёлой дэбжэлтын үндэһэ һуури нээгээ, манай арга боломжонуудые оло дахин арьбадхаа, гүнзэгы ехэ оюун ухаан бодолой, гоё һайханиие ойлголгын, абари зангай тон шэнэ интернациональна баялигуудые түхөөгөө.

Саашадаа үгэ хэлэгшэ уласхоорондын байдалай асуудалнуудта тогтожо хэлээ, Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй эб найрамдалта залан сэхэ гадаадын политическэ хараа шэглэлые тодорхойлоо.

Оронойнгоо экономикые, социальна ба оюун ухаан бодолой хүгжэлтые саашадань хангаха, ажалшадай һуудал байдалые һайжаруулгын, ядерна дайнай аюулда эсэргүү, эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй программатайгаар парти һунгалтые угтажа байна гэжэ Г. А. Алиев үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ. Энэ программа хүдэлмэришэн ангиин, бүхы совет арадай үндэһэн аша туһада харюусана, тэдэнэй зүгһөө халуунаар һайшаагдан дэмжэгдэнэ. Энэ хадаа манай бүхы түсэбүүдые бодотоор бэелүүлгын бата үндэһэ һуури болоно.

(ТАСС).

... ДАМНАЙ ЕХЭ АЖАЛ

...шад Д. А. КУНАЕВТАЙ уулзаба

[illegible] хүнүүдэй гүнзэгы хүндэлэлдэ, шэн габьяата ажалаараа туйлаһан этигэл найдабарида хүртэдэг байна. КПСС-эй ЦК-гай Пленум манай партиин үндэһэн гол хараа шугамай хубилшагүй байһые, оронойнгоо экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхын, совет арадай һуудал байдалые һайжаруулхын, социалис демократиие али болохоор хүгжөөхын ба нарижуулан һайжаруулхын тула хэрэгтэй бүхы юумэ саашаданшье хэхээр тэрэнэй шиидэнхэй байһые онсолон тэмдэглээ.

СССР-эй бүхы һунгагшадта, эрхэтэдтэ КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада дотор найруулагдаһан ба ажалшадай үндэһэн шухала аша туһануудые элирхэйлэн тодорхой, тодо һонор программатай манай парти һунгалтые угтажа байна гэжэ депутадта кандидат саашань тэмдэглэбэ. Тэрэнэй ленинскэ хараа шугам хадаа совет арадай нэгэн һаналтай дэмжэлгэ, ажалай болон политическэ үндэр эдэбхи үүсхэнэ, КПСС-ые, тэрэнэй хамтын хүсэн ба дайшалхы штаб — Центральна Комитедые тойрон манай бата бэхи жагсаалые батадхалгада туһа хүргэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй урда тээнь болоһон һунгалтаһаа хойшонхи үе саг хадаа зохёохы бэдэрэлгэнүүдээр, ажалай шанга эршээр, парти болон арадай ехэ ехэ туйлалтануудаар баян, үе сагай айхабтар ехэ удха шанартай шухалын шухала ниитэ-политическэ үйлэ хэрэгүүдээр тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Тэдэнэй дунда партиин XXVI съезд, КПСС-эй Центральна Комитедэй майн болон ноябриин (1982 он), июниин болон декабриин (1983 он) Пленумүүд шиидхэхы удха шанартай. Манай ороной экономическа ба оюун бодолой хүсэнэй, тэрэнэй уласхоорондын нэрэ хүндын хэлбэришэгүйгөөр ургахын, тэрэнэй бэеэ хамгаалха хүсэнэй дээдэ шатада байхын тула манай парти хэрэгтэй бүхы юумэ хэдэг гээшэ.

Бүхы орондоёо хамта Соведүүдэй агууехэ ороной шэнэ газар эдлүүрилгын ба замбуулиниие шэнжэлхэ баатаршалгата ябуулгын нютаг болохо совет Казахстан бата найдамтайгаар хүгжэжэ байнхай. Манай республикын баян дэлгэр ба алдар солото байдал хадаа тэрэнэй ажалшадай, элдэб наһанай ба мэргэжэлэй бүхы хүнүүдэй хамтын хүсэл оролдолгоор арьбадхагдана, бүхы совет арадай, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай аша туһада, манай хамтын агууехэ хэрэгтэ—коммунизм байгуулгада үнэн сэхэ алба хэнэ, хэзээшье юм. Республикын индустриальна хүсэ шадал улам ургана. Дэлхэйн ямаршье хүгжэнги оронуудта нэрэ хүндэ олгомоор, территориально-үйлэдбэриин өөрсэ шухаг комплекснууд амжалтатайгаар хүгжэнэ. Байгаалиин айхабтар баян нөөсэнүүд ажахын хэрэглэмжэдэ оруулагданхай, оруулагдажа байнашье. Ашагта малтамалай тэрэ тоодо ерээдүйдэ тон ехэ нефть болон газ үгэхэ шэнэ хэбтэшэнүүд нээгдэнхэй.

Республикын агропромышленна хүсэн батаар хүгжэжэ байнхай. Үнгэрэхэдөө нёдондо, онсо орёо ган гасууртай жэлдэ Казахстан Эхэ оронойнгоо амбаарта 908 миллион пүүд эрхим шанартай орооһо таряа тушаагаа. Энэмнай шэнэ газар ашаглалгын урда тээ хүнэй һанаанда ороходгүй ехэ хэмжээн болоно бшуу. Эдэ бүгэдэ хадаа СССР-эй эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ манай Казахстанай оруулһан хубита болоно. Энэ программые бэелүүлгэдэ хүндэтэйшье, тон харюусалгатайшье һуури манай республикада даалгагданхай.

Республикын экономическа амжалтанууд КПСС-эй XXVI съездын найруулһан хараа шугамай гүнзэгы ехэ хүсэтэй, тон зүб байһые эли тодоор батадхана, тэрэшэлэн ажалшадай һуудал байдалай, тэдэнэй оюун бодолой болбосоролой саашадаа хүгжэн ургалгын эгээл найдамтай арга нүхэсэл мүн болоно.

Бүхы хэгдэһэн юумэнэй, хэгдэхэшье юумэнэй үндэһэ һуури гэхэдэ, совет обществын морально-политическэ эбдэршэгүй нэгэдэл, ленинскэ партиие тойрон тэрэнэй бата нягтаар жагсалга, КПСС-эй ленинскэ национальна политика мүн болоно.

Казахстанай Росситай һайн дураараа ниилэлгын 250 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ бодото интернационализмын толотомо гэршэ боложо үгөө. Арадуудай ленинскэ таһаршагүй хани барисааһаа, марксизм-ленинизмын нангин һургаалнуудта тэдэнэй үнэн сэхэ байлгаһаа, хамтын уг зорилго—коммунизм тээшэ зориһон харгы замдаа тэдэнэй аха дүүгэй бата бэхи нэгэдэлһээ ехэ гайхамшагта хүсэтэй, бата бэхи ба ажамидаралта хүсэн дэлхэй дээрэ үгышье, байгаагүйшье юм гэжэ тэрэ үшөө дахин элидоор харуулжа шадаа. Тиимэһээ Ленинэй зааһан арадуудай агууехэ хани барисаае саашадаашье тон анхаралтайгаар сахин хамгаалдаг ба бэхижүүлдэг байял!

Үгынгөө түгэсхэлдэ Д. А. Кунаев журам, хуули ёһо ажаһуудалай үндэһэ болбосорол бэхижүүлхэ асуудалнуудта дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна. Тиихэдээ хүдэлмэришэ хүнэй, тэрэнэй гэр бүлын һанаан бодолой, һуудал байдалай ба элүүр энхын дулыдадаг бүхы эмхи зургаануудай ажал ябуулгые саашадань эсэшэ сусашагүйгөөр һайжаруулха, албан хойрог ба хүнүүдэй эрилтэ хэрэглэмжэдэ анхаралгүйгөөр хандаха али болохо ушарнуудые эрид шууд усадхаха хэрэгтэй гэжэ онсолон тэмдэглээ.

Саашадань тэрэниие бэелүүлхын тула бүхы республикын мүнөө үедэ үсэд нэтэрүүгээр, зохёохы ёһоор ажаллажа байһан түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даабаринуудай хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай дэлгэрэнгыгээр тогтобо. Энэ жэлдэ республикын национальна доход горитойгоор ехэ болохо, промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэмжээнүүд ургаха, гаргадаг продукциингаа шанарые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри эрид шангадхаха гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Капитальна барилгын, тэрэ тоодо гэр байра барилгын, хэмжээнүүдые ямаршье ушарта доошолуулха ёһогүйбди, тэрэнэй шанар, ажаһуудалай болбосон түхэл, архитектурна талаарнь шэмэглэлгэ һайжаруулгые эсэшэ сусашагүйгөөр туйлаха ёһотойбди.

Промышленностиин, транспортын болон хэлхээ холбооной, капитальна барилгын, хүдөөгэй экономикын, эрдэм наукын болон соёл культурын бүхы һалбаринуудай талаар хаа хаанагүй социалис уялгануудаа дүүргэхэ гээшэ тон шухала. Энээндэ, урдынхидаал адли, Алма Атын ажалша коллективүүд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Республикын ниислэлдэ болон хаа хаанагүй ажахые социалис ёһоор эрхилэлгын онол аргын булюу талые эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые эрхим туйлалтануудтай нарин нягтаар нэгэдүүлхэ ябадалые эрид шууд туйлахэ ушартай. Энэмнай гансашье материальна үйлэдбэридэ сэхэ хабаатай бэшэ, харин ажалшадай элдэб янзын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые сэхэ хангадаг һалбаринуудта хабаатай байха юм.

Республика дотор мүнөө хэгдэжэ байгаа бүхы юумэн хадаа хүнэй нэрэ хүндэдэ, хүнэй аша туһада, шэнэ дэлхэйн оюун бодолой баялигуудые, ниитын эгээл зохид харилсаата байдалые, хамтын бодото һанал бодолые батадхахын, ажабайдалай социалис шэнжэ шанарта харшаа бүхы юумые эрид шууд усадхахын түлэ хэгдэдэг байна бшуу.

Һаядаа совет хүнүүд һунгуулиин участогуудта ерэжэ, өөрынгөө эрхэтэнэй уялгые дүүргэхэ, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэ юм гээд депутадта кандидат хэлэбэ. Энэ бата бэхи нэгэдэлнай гүн гүнзэгы удхатай. Арадай ажабайдал, хүсэл эрмэлзэл ба анхарал оролдолго хадаа манай ленинскэ партиин ажабайдал, хүсэл эрмэлзэл ба анхарал оролдолго мүн болоно.

(ТАСС).

ЭСЭГЭ ОРОНОЙНГОО АША ТУҺАДА

Һунгагшад В. И. ВОРОТНИКОВТОЙ уулзаба

Воронежско областиин Россошанска һунгуулиин округой һунгагшад СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидат — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Виталий Иванович Воротниковтой февралиин 22-то уулзаба.

Депутадта кандидадай этигэмжэтэ нүүр — ССР Союзай 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Россошанска химическэ заводой цехэй начальник Ю. И. Забоев В. И. Воротниковой ажаябадал тухай хөөрөөд, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэхыень һунгагшадые уряалаа.

КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэбэшэ февралиин Пленум эб найрамдалай ба зохёон байгуулгын ленинскэ харгы замаар партиин саашадаашье дабшаха хэлбэришэгүй хүсэлэл эрмэлзэлтэй байһыень үшөө дахин элирхэйлэн харуулаа гэжэ үгэ хэлэгшэд сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ.

В. И. Воротниковто үгэ үгтэнэ. Тэрэнэй кандидатурые СССР-эй Верховно Соведтэ дэбжүүлһэн Россошанска һунгуулиин округой бүхы коллективүүд болон ажалшадта тэрэ үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан хүргэһэн байна.

КПСС-эй болон Совет гүрэнэй, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Юрий Владимирович Андроповой наһа бараһан дээрэһээ гашуудалта үдэрнүүд совет арадта тохёолдоһон байна. Бэрхэшээл түбэгүүдэй тохёолдоходо, манай арад бүхы анхаралаа дайшалхы манлайдаа — Коммунис партида хандуулдаг гээшэ. Социалис гүрэнэй коммунистнуудай, бүхы эрхэтэдэй хүсэл зоригые мэдүүлэн, КПСС-эй Центральна Комитедэй ээлжээтэбэшэ Пленум XXVI съездын, Центральна Комитедэй удаадахи Пленумүүдэй хараа шэглэлые батаар үргэлжэлүүлхээр эрид шиидэнхэй байһанаа мэдүүлбэ.

Нүхэр Константин Устинович Черненкые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин тушаалда Пленумэй нэгэн дуугаар һунгаһан ушарыень үргэн олониитэ халуунаар һайшааһан байна. Ажал ябуулгын, ажабайдалай баян дүй дүршэлтэй энэ хүн манай парти болон орон дотор үргэнөөр мэдээжэ юм. Тэрэ бэлигтэй бэрхэ эмхидхэлшэ, политическэ ажал ябуулагша, манай партиин суртал һургаалнуудые нэбтэрүүлэгшэ, тэрэнэй политикые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө нугаршагүй тэмсэлшэ, энэрхы һайхан сэдьхэлтэй хүн юм. Эб найрамдал болон социализмые бэхижүүлхэ талаар шэглүүлэгдэһэн Советскэ Союзай уласхоорондын олохон үүсхэлнүүдые зохёолгодо эдэбхитэйгээр хабаадагша, залан сэхэ интернационалист гэжэ дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ, түрүү үзэлтэй олониитэдэ тэрэниие тоолодог юм.

Урда һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн табан жэл КПСС-эй XXV болон XXVI съезднүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ эршэмтэй хүдэлмэриин жэлнүүд, ороной арадай ажахые саашадань хүгжөөлгын, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгын, хүнүүдэй соёл болбосорол болон ажабайдалые улам һайжаруулгын жэлнүүд болоһон байна гэжэ депутадта кандидат үгэеэ үргэлжэлүүлээ.

Эдэ табан жэлэй туршада Россин Федерацы бүхы оронтоёо, аха дүү бүхы республиканүүдтай хамта урагшаа шэнэ алхам хэһэн байна. Бүхы орон сооһидол адли, республика дотор үйлэдбэриие хүгжөөһэнэй ашаар социальна хэмжээ ябуулганүүдай үргэн ехэ программа бэелүүлэгдээ. Хэрэглэмжын ниитын фонднуудһаа абадаг совет хүнүүдэй аша туһа, эрилтэ хэрэглэмжэнүүдэй хэмжээн жэлһээ жэлдэ үргэдэжэ байна.

Туйлаһан амжалтануудаараа сэдьхэлээ гүйсэд ханажа шадахагүй байнабди гэжэ тэрэ үгэеэ үргэлжэлүүлбэ. Үйлэдбэриин ашаг үрые нилээд дээшэлүүлхэ, ажахы эрхилэлгые, түсэблэлгые, экономико хүтэлбэрилгын арга гуримуудые нарижуулан һайжаруулха шухала. Зарим түхэлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдэй шанар хангалтагүй доогуур хэмжээндэ байһаар, хаа хаанагүй арадай баялигта гамтай нарийнаар хандажа шаданагүйбди, предприятинуудай олохониинь договороор хараалагдаһан уялгануудаа бэелүүлжэ шаданагүй. Мүнөө дээрээ капитальна барилга хангалтагүй хэмжээндэ байна. Транспортын хүдэлмэридэ дутуу дунданууд ушарна.

Эдэ дутуу дунданүүдые усадхаха, экономико болон соёлые саашадань хүгжөөхэ, арад зоной һуудал байдалые һайжаруулха нэгэл зам бии гэжэ парти тодорхойлһон байгаа. Энэ хадаа ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэ, тэрэниие али бүхы талаарнь хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэ, хүгжэлтэ түгэс социализмын ажабайдалые саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулга болоно.

Социализм «ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула олониитын хүдэлөөе урагшань дабшуулха эрилтэ табидаг юм» гэһэн Ленинэй захяа заабари хадаа гол хараа шэглэл байгаа, мүнөөшье байһаар. Ажалай бүтээсэ али бүхы талаарнь дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанарые һайжаруулха гээшэ мүнөө үеын гол зорилго, партиин экономическа бүхы стратегиин үндэһэ һуури болоно.

Һүүлэй үедэ орон доторнай гурим журамые бэхижүүлхэ, үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэриин саг гээхэ ябадалые усадхаха, ажалай нөөсэнүүдые гамтай һайнаар хэрэглэхэ, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай эрхэ нүхэсэлые һайжаруулха, ажалай журам эбдэгшэдтэ эсэргүү шанга тэмсэл ябуулха талаар шухала хэмжээнүүд абтаһан байгаа. Эдэ хэмжээнүүдые бүгэдэ арад һайшаан угтаа һэн. Энэнь гансал экономическа үрэ дүнгүүдтэ бэшэ, харин обществын хүн зоной һанал бодолдо һайнаар нүлөөлһэн байна. Эдэ асуудалнуудта анхаралаа һуларуулхагүй гээшэ шухала удха шанартай.

Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэ хадаа партиин экономическа стратегидэ гол һууринуудай нэгые эзэлнэ. Хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгын асуудалые гүйсэд шиидхэхэ гээшэ ниитын үйлэдбэриин гол зорилго болоно. Хүдөө ажахын ба бүхы агропромышленна комплексын материально-техническэ баазые бэхижүүлхэ талаар хэмжээнүүд абтана, ургаса дээшэлүүлхэ, малай ашаг шэмые һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй түсэб дотор. 2000 он болотор СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд соо арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые хүгжөөлгын, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангалгын комплексно программа зохёохо шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюро мэдэрбэ. Мүнөө РСФСР-эй автономито республика, хизаар, область бүхэндэ, министерствэнүүд болон албан зургаануудта энэ программые бэлдэхэ хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдажа байна.

Комплексно программа дотор хүн зоной һуудал байдалые хангалгада гол анхарал хандуулагдана. Олон жэлнүүдтэ гээгдэлдэ ородог байһан ажаһуудал хангалгын албан һүүлэй үедэ хурдан түргэнөөр хүгжөөгдөө. Гэбэшье хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр хангажа шаданагүй гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй. КПСС-эй ЦК-гай Политбюро һаяхан тогтоол баталан абажа, Россин Федерациин правительствын дурадхалые һайшаагаа һэн.

Хүтэлбэрилгын хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ гээшэ мүнөө манай урда табигдаһан гол шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

Эдэ үдэрнүүдтэ орон доторнай юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиие хубилган шэнэлэлгэ тухай КПСС-эй ЦК-гай проект зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Тэрэ ургажа ябаа залуу үетэниие ажалай дадал шадабаритайгаар хүмүүжүүлхэ арга олгохо уялгатай.

В. И. Воротников уласхоорондын байдалай асуудалнуудта тогтожо хэлэхэдээ, дайн байлдаае зайсуулан сарахын түлөө манай партиин, Совет гүрэнэй тэмсэл тухай хөөрэбэ.

Воронежско областиин ажалшад Коммунис партиин хараалһан асари ехэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ ехэ хубитаяа оруулха, манай зохёон байгуулгын түсэбүүдые дүүргэхын түлөө, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэдэ ябаха аабза гээд этигэн найдажа байһанаа депутадта кандидат үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлбэ.

(ТАСС).

КПСС-эй ОБКОМДО

КПСС-эй обкомдо партиин горкомуудай, райкомуудай секретарьнарай зүблөөн боложо үнгэрбэ. Зүблөөн дээрэ партиин ЦК-гай июниин (1983 он) болон февралиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, үзэл сурталай, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие саашадань нарижуулха талаар КПСС-эй горкомуудай, райкомуудай, партийна организацинуудай зорилгонууд тухай асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Бадиев элидхэл хээ. Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ партиин Северобайкальска горкомой секретарь П. Т. Манзаров, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь Г. Д. Басаев, КПСС-эй Кабанскын райкомой секретарь М. А. Лукьянов, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой секретарь Э. З. Васильева, партиин Хориин райкомой секретарь С. Р. Очиров, КПСС-эй Баунтын райкомой секретарь В. А. Максимов, КПСС-эй Прибайкалиин райкомой секретарь Г. Б. Цыденов, КПСС-эй Хурамхаанай райкомой секретарь В. Н. Будаев гэгшэд хабаадаба.

Зүблөөндэ хабаадагшад партиин Мухар-Шэбэрэй райкомой ябуулдаг үзэл сурталай, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй танилсаа, тус районой «Забайкалец», «Искра» колхозуудта ошоо.

ШУХАЛА ЗОРИЛГОНУУД

Һунгагшад В. В. КУЗНЕЦОВТОЙ уулзаба

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат —КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Василий Васильевич Кузнецовтой Волградска һунгуулиин округой һунгагшад февралиин 22-то Волградта уулзаба.

Депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур — Волградай тракторна заводой слесарь-хабсаргагшадай бригадир Г. В. Букаев В. В. Кузнецовой ажаябадалай зам тухай хөөрэжэ үгэһэн, һунгалтын үдэр коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэхые һунгагшадые уряалһан байна.

Коммунис байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ совет хүнүүдые элсүүлһэн КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэбэшэ Пленумэй шиидхэбэринүүдые Волградска, һунгуулиин округой ажалшад нэгэн дуугаар дэмжэнэ гэжэ суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглэбэ.

Сугларагшадта халуунаар угтагдажа, В. В. Кузнецов үгэ хэлээ. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлжэ үндэр нэрэ хүндэ үзүүлһэнэйнь түлөө ажалшадай бүхы коллективүүдтэ тэрэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөө.

Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Юрий Владимирович Андроповтой хахасалгын уйдхар гашуудалта үдэрнүүд үшөө мартагдаагүй гэжэ депутадта кандидат үгэеэ үргэлжэлүүлбэ. Тиин энэ хүшэр хүндэ үедэшье партиин бата жагсаал, арад зонтой тэрэнэй хэлбэришэгүй нэгэдэл эли тодоор дахин харагдаа. Совет хүнүүд партиин политическэ хараа шугамые сүм дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэ.

Нэгэн һаналай оршон байдалда февралиин ээлжээтэбэшэ Пленум Коммунис партиин ба үгрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, бэлигтэй эмхидхэлшэ, партиин агууехэ уг зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө ленинскэ түхэлэй залан сэхэ тэмсэлшэ нүхэр Константин Устинович Черненкые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретаряар һунгаһан байна.

Коммунистнууд, бүхы совет хүнүүд Пленумэй энэ шиидхэбэрие халуунаар дэмжэзэ.

Эрдэм ухаанда үндэһэлһэн, бүхы совет хүнүүдтэ ойлгосотой ба дүтэ политическэ программатайгаар манай парти һунгалтые угтана, гэжэ В. В. Кузнецов тэмдэглэбэ. Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд дотор энэнь эли тодоор харагдана.

Саашань тэрэ ороной экономическа болон социальна хүгжэлтын үнгэрһэн жэлнүүдэй гол дүнгүүд тухай хэлээ. Совет хүнүүдэй һуудал байдалые һайжаруулхын тула бүхы юумэн хэгдэнэ гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ арадай һуудал байдал хэлбэришэгүй һайжарһан байна.

Хүгжэлтэ түгэс социалис обществые нарижуулан һайжаруулха талаар зорилгонуудые шиидхэлгэдэ арадай депутадуудай Соведүүдэй үүргэ дээрэ В. В. Кузнецов тогтоһон байна. Партийна органуудай хүтэлбэри доро Соведүүд 1984 оной түсэбые, элшэ хүсэнэй болон эдеэ хоолой программануудые дүүргэхын, экономическа ба социальна хүгжэлтэ хангахын, хүдэлмэриин бүхы участогуудта гурим, журам, эмхидхэл дээшэлүүлхын, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэриигые дээшэлүүлхын ба шанарые һайжаруулхын түлөө нэтэрүү шанга тэмсэл ябуулна гэжэ тэрэ хэлээ.

Партийна органуудай хүтэлбэри доро ажалшадые хүмүүжүүлгэдэ, хүгжэлтэ түгэс социалис обществын нэрэдэ хүрэмэ хүниие бүридхэн хүмүүжүүлгэдэ хабаадаха гээшэ бүхы шатын Соведүүдэй түрүүшын ээлжээнэй зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

Удаань депутадта кандидат мүнөөнэй уласхоорондын байдалые шэнжэлэн харуулһан байна.

Һунгуулиин кампани ажалшадай политическэ болон ажалай эдэбхи үүсхэлые бадаруулна гэжэ түгэсхэлдэ В. В. Кузнецов хэлээ.

(ТАСС).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДТЭ РСФСР-һээ ҺУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ ҺУНГУУЛИИН КОМИССИДА

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ РСФСР-һээ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин комиссиин ээлжээтэ заседани В. В. Пушкаревой түрүүлэлгэ доро февралиин 22-то Москвада, РСФСР-эй Соведүүдэй байшан соо болобо.

Бүхы совет арадтал адли, Россин Федерациин ажалшад КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэбэшэ февралиин Пленумэй дүнгүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненкые бүрин хүсэдөөр һайшаана гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Коммунис партиин, Совет гүрэнэй дотоодын болон гадаадын политикые тэдэнэр нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэ, XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эршэ зоригоо элсүүлхээр бэлэн байһан тухайдаа мэдүүлнэ.

Советскэ Союзай бүхы һунгагшадта, эрхэтэдтэ КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада республикын ажалшад харюусажа, табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, жэгдэ һайнаар хүдэлхын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Национальностьнуудай Соведтэ РСФСР-һээ һунгалта үнгэргэхэ окружной һунгуулиин комиссинуудай СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые бүридхэлдэ абалгын дүнгүүд тухай комиссиин секретарь Е. З. Разумов элидхэл хэбэ. Национальностьнуудай Соведтэ РСФСР-эй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин бүхы округуудта дэбжүүлэгдэһэн депутадта кандидадууд СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай Хуулитай тааралдуулан зохилдуулагдажа, хараалагдаһан болзорто бүридхэлдэ абтаһан байна гэжэ тэрэ элидхэбэ. Депутадта кандидадуудые бүридхэлдэ абаха тухай мэдээсэлнүүд хэблэлдэ саг соогоо толилогдоо.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ РСФСР-һээ һунгалта үнгэргэлгэдэ ямараар бэлэдхэл хэгдэжэ байһан тухай Калининскэ, Новосибирскэ һунгуулиин округуудай һунгуулиин комиссинуудай түрүүлэгшэнэр А. Ф. Батановагай, Ю. Н. Молиной элидхэлнүүдые комисси шагнаба. Нютаг нютагуудаар ябаһан комиссиин гэшүүд К. Ф. Тезикова, Л. И. Швецова гэгшэд зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан байна

Һунгалтада бэлэдхэл эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ байна гэжэ элидхэлнүүд соо хэлэгдэһэн үгэнүүд дотор тэмдэглэгдээ. Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудые нэгэ һаналтайгаар дэмжэнэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо О. П. Колчина һунгагшадай списогүүдые табиха хүдэлмэриин дүнгүүд тухай мэдээсэл хэбэ.

Һунгалтада бэлдэлгын, тэрэниие үнгэргэлгын бусад асуудалнуудые комисси мүн лэ хаража үзэһэн байна. Комиссиин түрүүлэгшын орлогшо В. В. Терешкова, РСФСР-эй хэлхеэ холбооной министр Г. Г. Байцур эдэ асуудалнуудаар элидхэлнүүдые хэбэ.

Национальностьнуудай Соведтэ РСФСР-һээ һунгалта үнгэргэхэ Москвско городской болон Москвско хүдөөгэй һунгуулиин округуудай һунгуулиин комиссинуудай түрүүлэгшэнэр В. П. Тихомиров, М. А. Орлов, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, хэблэлэй, телевидениин ба радиогой түлөөлэгшэд комиссиин заседанида хабаадалсаһан байна.

(ТАСС).

1984 МАРТЫН 4
СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта

ҺУНГАГШАДАЙ ЗАХЯАНУУД

ХУРАМХААН

Баргажанай һунгуулиин 518-дахи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат, Барилгын Хэрэгүүдэй талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ **С. В. Башиловай** этигэмжэтэ нюур Хурамхаанай районой Аргатын совхозой һаалишан С. Б. Тарасова депутадта кандидадай намтар тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөөд мартын 4-нэй үдэр бултадаа дуугаа үгэхыень һунгагшадые уряалба.

Уулзалга дээрэ Хурамхаанай совхозой партийна организациин секретарь Б. В. Самбуев, «Бурятцелинстрой» трестын 1010-дахи оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын барилгашадай бригадир В. С. Малыгин, ВЛКСМ-эй Хурамхаанай райкомой секретарь Н. С. Бадмаева, Һэхалиин совхозой һаалишан Г. В. Зверькова, Аргатын совхозой директор Д. Ц. Дондупов гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые ажалша коллективүүдэй ажал хүдэлмэридөө ямар амжалтатайгаар угтахаяа бэлдэжэ байһан тухай хөөрэбэ.

Районоймнай түбтэ Соёлой ордон, Баргажан гол дээгүүр шэнэ хүүргэ бариха, барилгын техникэ үгэжэ туһалхыень үгэ хэлэгшэд депутадта кандидадые гуйһан байна.

Нүхэр С. В. Башилов харюугай үгэ хэлэхэдээ, һунгагшадай иимэ ехэ этигэл найдабарида хүртөөһэнэйнь түлөө үнэн зүрхэнэй баярые хүргөөд, захяануудыетнай дүүргэхын түгөө оролдохоб гэжэ мэдүүлбэ.

БАРГАЖАН

Түбэй Соёлой ордон соо районой ажахынуудай, предприяти, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадтай уулзаба.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. Базаров районой ажалшадай һунгалтын үдэрэй хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй үргэн дэлисэ тухай хөөрэбэ.

Депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур, Баргажанай дунда һургуулиин директор, Буряадай АССР-эй габьяата багша В. М. Бодров иигэжэ мэдүүлбэ:

— Манай районой ажалшад һунгалтын урда тээхи суглаанууд дээрээ Баргажанай һунгуулиин 518-дахи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Барилгын Хэрэгүүдэй талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. В. Башиловые дэбжүүлжэ, этигэл найдабариияа үзүүлээ,— гэжэ тэрэ хэлээд, депутадта кандидадай намтарые сугларагшадта хөөрэжэ үгэһэн, һунгалтын үдэр бултадаа дуугаа үгэхыень уряалһан байна.

Бодоной совхозой директор А. Г. Елшин, «Бурятцелинстрой» трестын 1011-дэхи оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын штукатур Г. А. Молчанова, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон партиин XXVI, ВЛКСМ-XV, профсоюзай XVI съездүүдэй делегат, Социалис Ажалай Герой О. Э. Сангадиева, Уланай колхозой правлениин түрүүлэгшэ И. Д. Дампилон, Баргажанай леспромхозой модо шэрэдэг ашаанай машинын жолоошон Н. А. Гагарин, Баргажанай Адагай загаһанай комбинадай директор Г. И. Низовцев, арадай депутадуудай Баргажанай райгүйсэдкомой түсэблэлгын таһагай начальник И. А. Хабитуев гэгшэд үгэ хэлэһэн, депутадта кандидадта захяануудые үгэһэн байна.

Уулзалгын түгэсхэлдэ үгэ хэлэһэн депутадта кандидат С. В. Башилов һунгагшадай үзүүлһэн этигэл найдабари харюулан, бүхы хүсэ шадалаа, ухаан бодолоо арад зоной аша туһада элсүүлхэб гэжэ найдуулба.

Манай корр.

Арадай КАНДИДАДУУД

Сергей Васильевич БАШИЛОВ

Сергей Васильевич Башилов Калининска областиин Кимры хотодо алба хаагшын бүлэдэ 1923 ондо түрэһэн юм. 1947 онһоо КПСС-эй гэшүүн.

Тэрэ 1940 ондо дунда һургуули дүүргэһэнэй удаа түмэр харгын транспортын инженернүүдэй Московско институтда ороһон юм.

Сергей Васильевич 1941 оной октябрь һарада Совет Армида һайн дураараа ошожо, фашис булимтарагшадта эсэргүү дайнда хабаадаһан юм. 1945 оной декабрь һарада һуралсалаа үргэлжэлүүлээд, институт дүүргэһэнэй һүүлээр Тюменскэ областиин Тобольск хотодо прорабаар, удаань барилгын участогай начальнигаар, «Сиблестрансстрой» трестын СМУ-гай ахамад инженерээр, «Иртышлестрансстрой» трестые эрхилэгшээр, Тюменскэ совнархозой барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностиин управлениин начальнигаар хүдэлөө.

С. В. Башилов 1963 онһоо «Главсредуралстрой» гэжэ барилгын Главна управлениин начальнигай орлогшоор, начальнигаар ажаллаа.

1976 ондо тэрэ барилгын ба барилгын индустриин таһагай начальнигаар—СССР-эй Госпланай гэшүүнээр баталагдаа һэн.

1979 оной декабрь һарада Алас-Дурна зүгэй районуудта ба Забайкалида барилга эрхилдэг СССР-эй барилгын министрээр томилогдобо. 1983 оной июнь һараһаа хойшо барилгын талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшээр томилогдоһон байна.

С. В. Башилов 30 гаран жэл соо барилгада хүдэлхэ үедөө барилгын үйлэдбэриие бэрхээр эмхидхэгшэ, бэрхэ инженер байһанаа харуулаа. Тэрэнэй хүтэлбэри доро, тэрэнэй хабаадалгатайгаар, хара ба үнгэтэ металлургиин, химическэ, хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин болон арадай ажахын бусад һалбаринуудай предприятинууд дээрэ томо томо объектнүүд ашаглалгада оруулагдаһан байна.

Сергей Васильевич Забайкалиин ба Алас Дурна зүгэй үйлэдбэриин хүсэнүүдые саашадань хүгжөөхэ, барилгын техническэ хэм-

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАДАЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

ӨӨҺЭДЫН ЛЭ ОРОЛДОЛГОҺОО

Хэнэйшье мэдэһээр үнеэдһээ һү ехээр абахын түлөө оролдохогүй һаалишан гэжэ байхагүй ааб даа. Тэрэнэйл түлөө жэлэй дүрбэн сагта хэды ехэ хүсэ, хүлһэ гаргана гээшэбибди. Би өөрөө 27 жэлэй туршада һаалишанаар хүдэлжэ байһан хадаа энээниие һайн мэдэхэб. Зарим тэды дүй дүршэлтэйшье болонхой аабзаб даа.

Сэхыень хэлэхэдэ, абаһаар түрүү һаалишадай тоодо тиимэшье бэлэхэнээр ороогүйб. Ажалай «нюусын» тайлбари, хүдэлмэриин онол оншые олохонь хүнгэн хэрэг бэшэ байгаа.

Түбхыч түрүүн лэ гунжадые һайн үнеэд болгохо хүдэлмэриие шухалын шухала гэжэ тоолодогби. Манай колхоздо һаагдадаг үнеэдэй бүлэгүүд түрүүн гунжадһаа, тэдэниие түрэлгэдэнь бэлдэлгэһээ эхилдэг юм. Отделениин зоотехник, ветеринар болон фермые даагша хашараг, гунжануудай гүүртэ ошожо, үнеэд болохо эмэ малые шэлэжэ абадаг. Зүгөөр үүлтэр һайжаруулха ажалай үшөөл хангалтагүй, племенной хүдэлмэриин, тоо бүридхэлэй хазагайруулагдадаг байһан дээрэһээ, ямар үнеэнһээ гараһан эмэ тугал хаана, ямар харууһанда байнаб гэжэ тодорхойлхын аргагүй болошодог. Тэдэниие тодо һонороор тэмдэглэһэн карточка, данса гэхэ мэтэ, ёһоор тоб байса бэшэгдэнэгүй бшуу. Зарим хашараг, гунжад, юрэдөө, ямаршье тэмдэггүй ябадаг. Тиимэһээ олонхи ушарнуудта таамагаар тухайлжа, задарюун томо, тобир бэетэйнүүдыень шэлэжэ асардаг гээшэ. Иимэ гуримаар саашадаа хүдэлбэл, үнеэдэй үүлтэр һайжаруулха, һү шэмэ ехэтэй малые олон болгохо хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулагдахагүйнь элитэ. Үнгэрһэн жэлэй март һарада абтаһан туганнуудай тэмдэг-номернүүд мүнөө обёорогдоногүй. Ямар үнеэнэй тугал бэ гэжэ мэдэхын аргагүй.

Саашань тэдэниие саг болзортонь үрэжүүлһэнэй удаа түрүүшынхиеэ тугаллаха гунжадые зүбөөр эдеэлүүлхэ, дадхаан һаажа һургаха хэрэгтэ анхарал ехээр хандуулха шухала. Түрүүшынхеэ тугаллаһан, бүри һая тугаллаһан үнеэдэй һүеэ хэдэ зэргээр табидагыень ажаглан харалсаха, хүхэ дэлэнгыень зөөлэрүүлхэ, һайн болгохын тула саг үргэлжэ нидхэржэ, эльбэжэ, үдэртөө оло дахин һааха ушартай. Би өөрөө үнеэдээ саг гоонь зүбөөр шэргээдэг, тугаллаха болоһонуудаа амяарань харууһалан, рационииень зүбөөр табижа, һайнаар эдеэлүүлдэгби. Шэргээгдэһэн, тугаллаха дүтэлһэн үнеэдтэ таряа талханай зүйл багаар үгэхэ, гол түлэб шэмэтэй һайхан үбһөөр эдеэлүүлхэ гэжэ оролдоноб. Малшье тааруу тэжээлдэ, зөөлэн энэрхы хандалгада дуратай юм.

Зоотехнигэй захяа заабаринуудые жэншэдгүй дүүргэжэ, элдэб зүйлэй будүүн, шэмэтэ тэжээлые холижо, буйлуулжа, үнеэдээ зүбөөр эдеэлүүлээд, үдэр бүри хоёр-гурбан часай хугасаада газаа гаргажа, сэбэр агаарта ябуулаад, нэгэл сагтань бүлеэдхэгдэһэн уһаар ундалуулнабди.

Ажалай үдэр иимэ гуримтай. Үглөөгүүр 6 часта хүдэлмэридөө ерэдэгбди. Ерэһээр һаагдадаг малда гидролиз үгэнэбди. Халуун уһанда, ууралда дэбтээгдэһэн, үдэшэнһөө жэжэлэгдэһэн һолоомо, талха таряанай зүйл болон дабһа холиһон иимэ тэжээлэй 10—15 килограмм, һү ехээр үгэдэг үнеэдтэ 20 килограмм хүрэтэр тараажа үгэнэб. Фермэдэмнай нэгэ доро 6 тонно гидролизно аргаар буйлуулагдаһан шэнгэн тэжээл бэлэдхэгдэдэг юм. Тиимэ тэжээл эдюулээд, һаажа эхилнэбди. Үнеэдээ һааха бүхэндөө дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаагаад, нидхэржэ, гараараа хэды-хэды шоботороод, хүхэнэйнь дээрэхиие гоожуулаад, аппарадай хүхэлтэнүүдые угланаб. Электрын аргаар һаанай удаа үшөө дахин гараар шоботоржо, үлэһэн һүень шабхажа абахада ехэ һайн гэжэ һанагшаб. Һааха үедөөшье илдам зөөлэхэнөөр үнеэдтээ хандаха шухала.

Үдэрэй 12 сагһаа 14 час болотор үнеэдээ газаагуур гаргажа, үе мүсэ тэниилгэхэ, сэбэр агаарта сэнгэхэ арга олгонобди. Уһа ууха үедэнь сенаж хобсо хобтодонь тараажа үгэнэбди. Үнеэн бүхэндэ дунда зэргээр 15 килограмм шэмэтэ тэжээл хүртэдэг. Зүгөөр үнеэд бүхэндэ ашаг шэмынь хэмжээгээр нормонь ондо ондоо байдаг даа. Һаамхай үнеэн бүхэндэ тэжээлэй 11 единицэ, харин шэргээгдэхэ үнеэндэ 8—9 единицэ хүртэнэ. Мүнөө жэл, сэхыень хэлэхэдэ, сенажай шанар бирагүй. Һолоомо хэрэглэжэ, сенаж дараһанай хэрэггүй гэжэ һананаб. Үбһөөр бэлэдхэгдэһэн сенаж һү дээшэлүүлгэдэ һураггүй нүлөөтэй һайн.

Бидэ үдэртөө 3 дахин үнеэдээ һаажа һуранхайбди. Зун, үбэлгүй энэ гуримаар ажаллана гээшэбди. Зундаа, жэшээлхэдэ, фермэһээ холошог оршодог һайжаруулагдамал бэлшээридэ ошожо, үдэрэй һаалга үнгэргэдэг заншалтайбди. Гурба дахин һаахада, үнеэдэй хүхэ дэлэн дадажа, дэлбэржэ, һү ехээр үгэдэг болоно. Ажалынь ехэ юм ааб даа. Зүгөөр продукци мүн лэ ехээр абтана ха юм.

Манай фермын коллектив үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2902 килограмм һү гэхэ гү ,али түсэбөөр хараалагдаһан 3628 центнерэй орондо 4643 центнер продукци абаа юм. **Харин би өөрынгөө даажа байһан бүлэг үнеэдэйнгээ тус бүриһөөнь дунда зэргээр 3454 килограмм һү һаажа, гурбадахияа районой**

М. А. ШОЛОХОВЫЕ ХҮДӨӨЛҮҮЛГЭ

ВЕШЕНСКАЯ. (Ростовско область). (ТАСС). Манай үе сагай агууехэ уран зохёолшо, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Ленинскэ болон СССР-эй Гүрэнэй шангуудай лауреат, Нобелевско шангай лауреат, СССР-эй Наукануудай академиин бодото гэшүүн. СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь М. А. Шолоховые совет хүнүүд февралиин 23-да һүүлшынь замда үдэшэбэ. М. А. Шолоховой зохёохы ажал ябуулга олон үндэһэ яһатанһаа бүридэдэг манай Эсэгэ ороной бүхы арадуудта хизааргүй үнэтэй, зүрхэ сэдьхэлдэнь дүтэ юм.

Совет үе сагай түүхэ бэшэгые мүнхэлһэн гайхамшагта уран зохёолшын ажабайдал ба ажал ябуулгын таһаршагүй холбоотой байһан Вешенская станица, Дон шадархи бүхы газар дайда гүнзэгы ехэ гуниг гашуудалда абтаба.

КПСС-эй Центральна Комитедһээ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумһээ, совет болон ниитын эмхинүүдһээ, Дон шадархи газар нютагуудай предприятинуудай, колхоз, совхозуудай ажалшадһаа, түрэл түгимүүд болон дүтынь хүнүүдһээ олон тоото венокууд зал соо табигданхай.

Хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ комиссиин гэшүүд М. В. Зимянин, И. А. Бондаренко, А. А. Епишев, Г. М. Марков, В. Ф. Шауро, Т. Н. Ментешашвили, С. В. Михалков, Ю. В. Бондарев, Ю. Н. Верченко, А. В. Калинин, Н. А. Булавин гэгшэд хүндэлэлэй харуулда зогсоно.

Шаналал гашуудалай аялга хүгжэм зэдэлнэ. Вешенская станицын хүдэлмэришэд болон алба хаагшад, Ростовско областиин үйлэдбэриин коллективүүдэй түлөөлэгшэд, зохёохы эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, Совет Армиин сэрэгшэд гашуудал гунигта ээлэлгэдэн, хуурсагайнь урдуур үнгэрнэ.

Хахасалгын һүүлшын минутанууд...

М. А. Шолоховой бэетэй хуурсаг Соёлой ордон сооһоо гаргагдажа, артиллериин лафет дээрэ табигдана.

Хүдөөлүүлгэдэ хабаадагшад станицын Түбэй талмай тээшэ аалиханаар дабшана. Тэдэнэй урда тагадань — шаналал гашуудалай лентээр хүреэлэгдэһэн М. А. Шолоховой портрет. Улаан атлас подушканууд дээрэ — Социалис Ажалай Геройн «Хадуур ба Балта» гэжэ алтан медальнууд, Ленинэй, Октябриин Революциин, Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын дайнай I шатын орденууд, совет болон дэлхэйн литературые хүгжөөлгэдэ элитэ ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө уран зохёолшын шагнагдаһан совет болон гадаадын бусад шагналнууд.

Талмай хүнүүдээр дүүрэнхэй. М. А. Шолоховой дурасхаалда зорюулагдаһан шаналал гашуудалай митинг эхилнэ.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин тэрэниие нээбэ.

Совет орондо, социалис соёлдо айхабтар ехэ гээлтэ болобо гэжэ тэрэ хэлээ. Гайхамшагта совет уран зохёолшо,ород арадай агууехэ хүбүүн Михаил Александрович Шолохов наһа бараба.

Эсэгэ оронойнгоо ба дэлхэйн литературын классик гэжэ үни холоһоо хойшо мэдэрэгдэһэн уран зохёолшо наһа бараа.

Уран зохёолшо-коммунист Михаил Шолохов хадаа манай арадай омогорхол, дурлал болоно. Агуехэ Октябриин илан мандахын түлөө тэмсэл, социалис байгуулалта, шэнэ байдалай түлөө манай Эхэ ороной ажалша арадай тэмсэлэй баатаршалга, Шолоховой гаталан дабаһан Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүреэтэ шэрүүн жэлнүүдтэ совет арадай гаргаһан дайшалхы шэн зориг тэрэнэй зохёолнууд соо гүнзэгыгөөр, зориг бадаруулмаар харуулагданхай.

Дэлхэйн дээрэ алдаршан суурхаһан «Номгон Дон», «Шэнэ газар хахалагдаа» болон тэрэнэй бусад номууд XX зуун жэлэй революционно түйлалтануудай бүхэдэлхэйн түүхэтэ удха шанарые, агуехэ Ленинэй партяар шэрээгдэжэ байгуулагдаһан социалис обществын оюун бодолой һүр хүсые гүнзэгыгөөр найруулан харуулба.

Михаил Александрович Шолохов социалис үе сагай уран зохёолшын эрхим шэнжэ шанарнуудтай һэн. Тэрэ гайхамшаг уран бэлигтэ, совет эрхэтэн-патриот, интернационалист, дүлэтэ коммунист байгаа.

Шолоховой зохёохы ажал ябуулга 50 гаран жэлэй хугасаа соо зэргэнүүдтэнь дабшаһан партиин үзэл сурталай тэрэнэй һанал бодолой нягтаар ниилэлгын, партида зүрхэ сэдьхэлээрээ хабаатай байлгын гэршэ жэшээ болодог, саашадаашье болохо юм. Тэрэнэй үнэн сэхэ байлга, энэрхы һайхан сэдьхэл, арюун абари зан Шолоховой Коммунис партида хабаатай байлгаһаа таһаршагүй холбоотой.

Шолоховой уран зохёолой үнэн зүб байлга хүнэй нэрэ хүндые магтан дууладаг, дээшэлүүлдэг. Тэрэнэй зохёолнууд ажабайдалые бодотоор хаража һургадаг, тиигэхэ зуураа, түүхын хүгжэлтые тобойсо харуулдаг байна.

Шолоховой гуманизм совет арадай буурашагүй хүсэндэ тэрэнэй гүнзэгы этигэл найдалһаа үндэһэтэй, сэсэн мэргэн байгга, эрэлхэг зориг, һайхан сэдьхэл тэрэнэй зохёохы оюун бэлигһээ марксизм-ленинизмын суртал һургаалнуудһаа эхитэй.

Михаил Шолохов гансал уран зохёол бэшээд ябаагүй. Ами наһанайнгаа һүүлшын үдэрнүүд болотор тэрэ түрэл ажалша хүнүүдтэеэ, партитаяа нягта холбоо барисаатайгаар ажаһуугаа, коммунис байгуулалта болон эб найрамдалые бэхижүүлхэ тухай оронойнгоо анхарал оролдолгонуудаар ажаһуугаа.

XX зуун жэлэй элитэ ехэ, гайхамшагта уран зохёолшо болохо Шолоховой үгэдэ дэлхэйн олон миллион хүнүүд этигэл найдалтайгаар, хүндэтэйгөөр хандадаг һэн.

Түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнэй уран һайханай соёлые хүгжөөлгэдэ тэрэ асари ехэ нүлөө үзүүлээ.

1961 онһоо хойшо Михаил Александрович Шолохов манай партиин Центральна Комитедэй гэшүүн, СССР-эй бүхы зарлалай Верховно Соведэй депутат байгаа. Социалис Ажалай Геройн хоёр одон, Ленинскэ ба СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреадуудай тэмдэгүүд, орден, медальнууд, уласхоорондын шалгарһанай тэмдэгүүд — эдэ бүгэдэ тэрэнэй элитэ ехэ алдар габьяае парти болон арад тумэнэй гүнзэгы ехээр мэдэржэ байһан тухай элирхэйлэн гэршэлнэ.

Мүнөөдэр бидэ Михаил Александровичтай хахасажа байнабди гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Манай шаналал гашуудал хизааргүй ехэ. Шолоховой гүнзэгы удхатай зохёолнууд хэтэдээ мүнхэ.

Хахасаял даа, манай хүндэтэ хани нүхэр! Шиний гэрэлтэ нэрэ, манай агууехэ Эхэ ороной, манай бүхы түби дэлхэйн уран һайханай литературада зохёол бүтээлнүүдшни хэтэ мүнхэдөө оршон байг лэ.

Манай гүнзэгы ехэ шаналал гашуудалые тогтоон абахыетнай, Мария Петровнае, Михаил Александровичай түрэлхид болон дүтынь хүнүүдые гуйнабди.

Михаил Александрович Шолоховой дурасхаалда зорюулагдаһан шаналал гашуудалай митинг нээгдээ, гэжэ М. В. Зимянин соносхоно.

КПСС-эй Ростовско обкомой нэгэдэхи секретарь И. А. Бондаренкэдэ үгэ үгтэнэ.

Ажахын ба ниитын хэрэгүүдтэ Михаил Александровичай эгээл эдэбхитэйгээр хабаададаг тухай Доной ажалшад мэдэдэг байгаа, гэжэ бидэ эдэ уйдхар гашуудалтай минутада дүүрэн баримтатайгаар хэлэнэбди.

Тэрэ Номгон Доной хизаарта аймшагтай дуратай, тэрэниие үдэрһөө үдэртэ улам баян, һайхан болгохын тула саг үргэлжын анхарал гаргадаг байһан. Бидэ бултадаа хүбүүн мэтээр тэрээндэ дуратай, үнэн зүрхэнһөө хандадаг, хүндэлдэг һэмди. Бидэ бүгэдэндэ хүндэтэй Михаил Александровичай бэеын хүдөөлүүлгэдэхэ Вешенская тээшэ арад зоной субаса таһархагүй байһаниинь сохом.

Эсэгэ ороной ба дэлхэйн литературын түйлалта болоһон М. А. Шолоховой зохёол бүтээлнүүд орьел үндэр уула мэтээр тобойно гэжэ СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь Г. М. Марков тэмдэглэбэ. Арбаад жэлнүүдэй, зуун жэлнүүдэй үнгэрхэдэ, ерээдүйн үетэн арадай уран зохёолшын бүтээлнүүдһээ манай баатар габьяата үе саг тухай үнэн байдалые мэдэжэ абаха бшуу.

Дэлхэйн литературада Шолохов гансал уран зохёолнуудаараа бэшэ, мүн энэрхы һайхан зан ябадалаараа ороо юм, гэжэ РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ С. В. Михалков үгэ хэлэхэдээ, онсолон тэмдэглээ. Тэрэнэй зохёолнуудай бүхы ботинуудта худал хуурмаг нэгэшье үгэ үгы юм. Имагтал тиимэһээ Шолоховой нэрэ бүхы совет искусствада, бүхы социалис искусствада арюун зүб ябадалай, уран һайханай хэм хэмжүүр болоо бшуу.

Бүхы наһанайнгаа горитой хубиие Коммунис партиин зэргэнүүдтэ үнгэргэһэн коммунист Михаил Шолохов тэрэнэй нангин дээдэ уг зорилгонуудые хоошон үгөөр, уряа лозунгоор бэшэ, харин уран бэлигээрээ аршалан хамгаалдаг байһан.

КПСС-эй Вешенскэ райкомой нэгэдэхи секретарь Н. А. Булавин нютагайхидайнгаа зүгһөө үгэ хэлэбэ.

Михаил Александровичай бүхы наһаяа бидэнэртэй зэргэлээд үнгэргэһэн, эгээлэй юрын хүнүүдые хэтэдээ мүнхэ зохёолнууд соогоо харуулһан дээрэһээнь бидэ илангаяа

ЭРХИМ ...РГАЛАА ОЛОГШО

хэтэдээ һайхан үгөөр дурдажа байха эр-гэтэй.

14-дэхи һургуулиин классһаа гадуур хүдэлмэрие эмхидхэгшэ М. С. Романова: «Хүбүүн, басаган хоёрынь манай һургуулиие дүүргэһэн юм. Һургуулиимнай хүл дээрээ гаража байхэ үедэнь Владимир Цыденовичэй һайн дураараа үзүүлһэн туһаламжань сэгнэшэгүй. Үхибүүдээшье өөртөө адляар хүмүүжүүлээ».

Һургуулинуудай барилга, заһабарилгые сандановайхид эгээл харюусалгатай, түрүүшын ээлжээнэй хүдэлмэри гэжэ тоолодог юм. Тэрээниие мэдэжэл, һургуулиин директорнууд заһабарилгын хүдэлмэридэ Сандановайл бригадаһаа хүнүүдэи өрээ һаань, дуратай байдаг юм гэлсэдэг. Мүнөөшье 42-дохи һургуулиин актова залые бригадирай онсо найдабарида хүртэдэг залуу бэрхэ дархан Цырен Цыренжапов нүхэртэеэ сугтаа шэнэлэн заһабарилжа байнхай.

Эмшэдшье энэ бригада тухай һайнаар хэлэдэг юм. В. Ц. Сандановай кандидатурые дэбжүүлһэн коллективүүдэй дунда түмэр замай отделениин больница оролсонхой юм. Энэ больницын ахалагша медицинскэ сестра М. Е. Петкова иигэжэ хөөрэнэ: «Иимэ кандидадые дэбжүүлжэ байһанаараа бидэ үнэн зүрхэнһөө омогорхонобди. Юуб гэхэдэ, Сандановай бригадын дархашуул өөрынгөө гараараа больницымнай шэнэ корпусые барилсаһан юм. Хоёрдохёор, манай кандидат имагтал өөрөө һайнаар хүдэлхэһөө гадна бүхы бригадаяа эбтэй эетэй болгожо шадаа бшуу».

Энэ хоёрдохи шэнжэ шанарынь болоно. Теэд юрын энэ хүдэлмэришэн яажа иимэ ехэ хүндэтэй, мүн тэдэ олондо шухала хэрэгтэй болоо юм гэжэ асуултаи. Һанаад үзыт, юрэдөө. Нэн түрүүн Санданов бригададаа хэрэгтэй. Тэрэнэй дабташагүй өөрсэ маяг, үсэд нэтэрүү оролдолго, энэрхы зохид зан абари, урдахи уг зорилгонь тэдэниие нэгэдүүлжэ шадаа бшуу. Иимэ бригада байгуулжа шадаһан бригадир бүхы коллективтэ хэрэгтэй юм aab даа. 14 жэл соо сугтаа хүдэлһэн, һаяшаг поездын начальник болоһон Н. И. Быковтэй уулзахадаа, иимэ һанамжатай боложо гараа һэм. Шударгы бригадирай жэшээ бүхы коллективтэ, тиихэһээ байтагай бүхы район, мүнөө бүхы республика доторнай хүмүүжүүлхы ехэ нүлөө үзүүлнэ ха юм. Областной партийна конференциин һүүлээр партиин обкомой бюрогой гэшүүнээр һунгагдаһан, мүн гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээд байһан ушар иимэ шанарыень бүри тодоор гэршэлнэ.

ЯАГААД угай малшан хүбүүнэй, промышленна томо түбтэ ерээд, элитэ барилгашан, хүтэлбэрилэгшэ, хүмүүжүүлэгшэ, ниитын ажал ябуулагша болоһон тухай асуудалда харюусахань бэлэн бэшэ.

Теэд эрхим энэ хүнэй жэшээ дээрэһээ манай арадай зохёон байгуулхы бэлиг талаан, тэсэбэритэй даруу абари зан, гүнзэгы һайхан сэдьхэл бодол урмашама элеэр харагдаа һэн.

В. Ц. Санданов эгсэ табин жэлэй саана Хэжэнгын районой эгээл саада захын Загаһата һууринда түрэһэн юм. Ажалайнь намтар арбашье хүсэд хүрөөдүй ябахадань, дайнай жэлнүүдтэ эхилээ бэлэй. «Үбһэндэ һаял үүр сайжа байхада бодоод лэ ехэшүүлэй хэдэг бүхы ажалые жэншэдгүй дүүргэжэ ябаа гээшэбди», — гээд Владимир Цыденович хөөрэнэ. Дарханай бэлиг шадабариие Сандан гэжэ үбгэн баабайһаа абааб гэжэ тэрэ тоолодог. Харин ажалша бэрхэ абари зангыень Санжидмаа эжынь хүмүүжүүлээ ёһотой. Мүнөө ная гаранхай. Загаһата нютагтаа ехэ хүбүүнэйдэ байдаг. «Ехэ наһатай болобошье эжымнай мүнөөшье миин һуужа шадахагүйл даа», — гэжэ Владимир Цыденовичэй хани нүхэр Светлана Александровна хөөрэнэ.

1949 ондо долоодохи класс дүүргэһэн Володя город ерэжэ, судна бүтээлгын заводой ФЗУ-да ороод, электро-гагнууршанай мэргэжэл шудалжа гараба. Сэрэгэй албанда агаарай радист-стрелогой мэргэжэлтэй болоод, тэнгэриин уудамда самолёдоор дэгдэжэ, нилээдшье һэжүүлэгдэһэн байха. Албаяа дүүргээд, өөрынгөө нютагтахи Хүртэйн леспромхоздо түрүүшынхеэ модошо дарханаар хүдэлжэ эхилээ һэн. Эгсэ хорин жэлэй саана энэл мэргэжэлээрээ 834-дэхи СМП-дэ ороод, мүнөөдэр болотор тэндээ хүдэлжэ байна. 19 жэлынь — бригадираар.

Мүнөө бригадынь 6 хүн республикын 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадионой хажууда баригдажа байһан ЛВРЗ-гэй хамтын байра дээрэ хүдэлнэ. Манай ошоходо, дээрэнь шала дэбдихэ модо өөрөө бригадир хюрөөдэжэ байба. Эдэ үдэрнүүдтэ бригадир сүлөөгүй. Һунгагшадтай уулзалганууд болоно. Тиимэһээ ажалаа нэгэ бага урид дүүргээд, хубсаһаяа һэлгэхэеэ вагон соо оробо.

— Эндэ хоёрдохи неделеэ хүдэлжэ байнабди. Гэр доторхи дарханай бүхы хүдэлмэрие дүүргэхэ ёһотойбди, —гэнэ.

Хөөрэлдэһөөр байтарнай бригадынь эгээл үнинэй хүдэлмэришэд П. Г. Кольман, Н. П. Чернецов үдынгөө хоол барихаяа орожо ерэбэд.

— Николай, Петя, энэ манай трестдэ һунгагшадтай болохо уулзалгада битнай үдэһөө хойшо ошохоо байнаб,—гээд, бригадир орогшодто хандаба. — Мүнөө дулаа үгэхэ гэжэ начальнигнай хэлээ. Подъезд соогоо батарейнүүдые һайн шалгаарайгты. Хюрөөдэмэл модонууд үшөө хэрэгтэй болохо байха, тайраарайгты.

П. Г. Кольман Сандановтай 18 жэл соо хүдэлнэ. «Бүхы бригадынгаа, хүн бүхэнэй мүнөөдэр хэхэ ажалые бригадираймнай урид хуу тодорхойлһон байдагынь ехэ һайн юм. 19 ондо ондоо зантай 19 хүн ха юмбибди. Харин ажалайнгаа хажуугаар Володимнай хүн бүхэнэймнай гэртэхи байдалыемнай мэдээд байдаг», — гэбэ.

— Муу хүн иимэ удаан бригадираар байжа шадахагүй һааб даа,— гэжэ Н. П. Чернецовой нэмэхэдэнь, хажуудань байһан Иван Потеев: «Тиимэ, тиимэ-э, — гэжэ дэмжэбэ.—Бригадирнай шанга эрилтэтэй хүн юм. Жэшээнь, мүнөө ябахынгаа урда тээ хэлээшэеэ заабол һүүлдэ шалгаха. Бүхы юумые сэхэ руунь шиидхэдэг хүнтэй хүдэлхэдэ, үнэндөө хүнгэн ха юм».

Владимир Цыденовичтэй танилсаад, тэрэниие мэдэхэ зонтой хөөрэлдөөд байхадаа, энэ хүниие алишье талаарнь сэгнэбэл, хайшаашье адли тэгшэ байһандань гайхаа һэм. Тиигээд үшөө нэгэ иимэ үгэнүүдын ухаандам оробо: «Арадтаа алба хэхэһээ хүндэтэй уялга, эрхим жергал намда байхагүй».

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

КПСС-эй ЦК-гай ПРОЕКТЫЕ
зүбшэн хэлсэнэбди

БАГША НЭРЭЕЭ ХҮНДЭЛХЭ

ҺУРГУУЛИИН ажабайдалые би һайн мэдэхэб: үхибүүдые һургалга, хүмүүжүүлгэ, багшын эсэшэ сусашагүй ажал, классһаа гадуур үнгэргэгдэхэ хүдэлмэри... Багшаар, һургуулиин директорээр, багшанарай мэргэжэлээ дээшэлүүлгын институтда интернат-һургуулинуудай таһагые даагшаар хүдэлхэдөө, эдэ бүгэдые һайса шудалһан, таниха, мэдэхэ болоһон хүм. Хожомынь журналист боложо мэргэжэхэдээшье, багшын ажалаар хододоо һонирхожо, имагтал республикынгаа һургуулинуудай бэшэ, мүн Усть-Ордын, Агын автономито округуудай һургуулинуудай ажабайдалтай яһала танил болоо һэм. Энээнһээ уламжалан, «Юрэнхы эрдэмэй болон мэргэжэлэй һургуулинуудые хубилган шэнэлэлгын гол шэглэлнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай проектые айхабтар ехээр һонирхон угтааб. Тиин тус проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсажа, һургуулинуудта ябуулагдадаг һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулжа, удха шанарыень дээшэлүүлхэ тушаа өөрынгөө хэдэн һанамжа, дурадхал хэлэхэ хүсэлтэйб.

КПСС-эй ЦК-гай шэнэ проект хадаа юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулинуудта ябуулагдажа байһан һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие гүнзэгыгөөр шудалжа бүридхэгдэһэн, шухала удхатай документ мүн гэжэ нэн түрүүн тэмдэглэлтэй. Ургажа ябаа залуу үетэниие зүбөөр хүмүүжүүлхэ асуудалда парти болон правительствымнай хэды ехэ анхаралаа хандуулдаг байһаниие тус документ гэршэлнэ.

Залуу үетэниие ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ тухай проект дотор илангаяа тодоор хэлэгдэнэ. Энэнь тон зүб гэжэ һанагдаха байна. Юуб гэхэдэ, мүнөө шатын һургуулинуудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үшөөл һулаар ябуулагдажа, һуралсалай шанар үндэр хэмжээндэ хүргэгдөөгүй байһаар. Хараад үзэхэдэ, яһала эрдэмтэй шэнги аад, общество дотор ажаһуулгын эгээлэй ёһо заншалнуудые мэдэхэгүй, зангаар барга залуушуултай уулзагданал ха юм даа. Тэдэнэр имагтал һургуулиин бэшэ, мүн общественшье жаяг журамые эбдэхэдээ, ехээр түдэгэсэхэгүй зон ябана гээшэл.

Хүниие зүбөөр хүмүүжүүлхэ гээшэ али нэгэн предмедээр эхин мэдэсэтэй болгохоһоо жэшээгүй хүндэ байһаниинь арсашагүй. Эндэ туйлай ехэ оролдосо, саг болзор, үргэн мэдэсэ, дүршэл шадабари хэрэгтэй. Классай хүтэлбэрилэгшөөр томилогдоһон, алибаа нэгэ предмет заадаг багша иимэ харюусалгатай хүдэлмэриие гансаараа хэжэ бирадаггүй. Ээлжээтэ хэшээлнүүдтээ бэлдэхынгээ хажуугаар һурагшадай дэбтэрнүүдые шалгаха, классһаа гадуур хүдэлмэри эмхидхэхэ, өөрөө нэмэлтэ литература шудалха, мэдэсээ үргэдхэхые оролдохо... Тиигээдшье эдэмнай гэр бүлэтэй зон ха юм даа. Забда сүлөөгэй эдэнэртэ нэгэтэшье байдаггүйнь ойлгосотой. Тиимэһээ **предмет заадаг багшанарые классай хүтэлбэрилэгшын уялгаһаа сүлөөлжэ, ороондонь тусхай хүмүүжүүлэгшэдые хүдэлгэдэг болоо һаа, аша үрэнь жэшээгүй ондоо байха һэн гэжэ һанагдана.** «Эрдэм мэдэсэнүүдэй, оюун ухаанай, соёл болбосоролой бүхы баялигые шудалха, бэлиг шадабаряа дэлгэн харуулха айхабтар ехэ арга боломжонуудые Агууехэ Октябрь, социализмын илалта ажалшадта олгоһон байна», — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай проект дотор хэлэгдэнэ. Түрэл арадайнгаа хэр угһаа хойшо гамнан сахиһан хэлые, аман үгынь баялигые шудалуулжа, абадай ёһо заншалнуудай, интернационализмын ба совет патриотизмын жэшээ дээрэ залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ шухала. Энээнһээ уламжалан, һургуулинуудта буряад хэлэ болон литература заалгые эрид һайжаруулха зэргэтэйбди. Энэ талаар буряад литератураар һуралсалай программын мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ таарамжагүйгөөр зохёогдодог байһаниие нэн түрүүлэн тэмдэглэлтэй. Жэшээлбэл, 30—40-өөд онуудай уран зохёолшодой бүтээлнүүдые шудалалгада һуралсалай хэдэн олон час зорюулха зуураа буряад совет литературын мүнөө үеын хүгжэлтэдэ анхаралаа багаар хандуулнабди. Тэрэшэлэн буряад хэлые, тэрэнэй синтаксисые шудалалгада, мүнөө үеын байдалда ямаршье хабаагүй үлүү зүйлнүүд захаһаа олон гэжэ һанахаар байдаг. Һургуулияа дүүргэгшэдтэй дуугаралсажа үзэхэдэ, нилээд олон хүн түрэл хэлэн дээрээ юрэ хөөрэлдэжэ шадахагүйһөө гадна республикынгаа зохёолшодой олонхи бүтээлые тэдэнэй уншаагүй, хараагүй байхань али олон дайралдадаг бэ! Харин нютагаймнай национальна литература, проект дотор хэлэгдэһэнэй ёһоор, һурагшадые түрэл хизаартань, Эхэ орондоо дурлуулжа һургана ха юм. Хүүгэднай саашадаа түрэлхи хэлэ, литератураяа гүнзэгыгөөр шудалжа, абаһан мэдэсээ юрэнхы ажабайдалдаа ядамаггүй хэрэглэдэг болохо бэзэ гэжэ ехэл найдагдана гээшэ. Һуралсалай программын материалнуудые шудалалгада, мүн үхибүүдэй бэлиг шадабариие хүгжөөлгэдэ һайнаар түхеэрэгдэһэн кабинедүүд, һургуулиин дэргэдэхи музейнүүд шухала үүргэ дүүргэдэг. Теэд республика доторнай энэ талаар түгэс байдалтай һургуулинууд тон үсөөн гэжэ сэхыень хэлэлтэй. Тиихэдэ түрэлхи хэлэнэй ба литературын багшанарай хэшээлнүүдтээ хэрэглэхээр харуулан ойлгуулгын хэрэгсэлнүүдые олоор бүтээжэ гаргаха тушаа республикымнай Гэгээрэлэй министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй һаналаа үшөө һаниаар табибалнь, һайн бэлэй.

«Үхибүүдые һуралсалай ба ажалай журамда һургажа, мэдэсыень үргэдхэхэ», «...багшын нэрэ хүндые дээрэ үргэхэ» тушаа проект дотор хэлэгдэһэн үгэнүүдые би яахын аргагүй зүбшөөхэ байнаб. Жэншэдгүй һайн һуралсал, журам сахилга гээшэмнай багшын оролдосотой ажалһаа сэхэ дулдыдана гээшэл даа. Һурагшадынгаа юумоо гапарангүй, гүрим журамаа алдангүй, хэшээлнүүдээ гээнгүй һурахын тула багша хүн хэды гүнзээн оролдодог бэ даа! Теэдшье эдэнэйнгээ ехэшүүлэй үгэ дуулангүй, гэрэйнгээ даабари дүүргэнгүй, хэшээлнүүдээ, хаяһаар, муу һурагшадай тоодо оролсохонь, нэн түрүүлэн багшал харюусаха баатай болодог. Тиихэгүйн тула тэрэ залхуу һурагшаяа үмэгшэлжэ, сэгнэлтэнүүдыень дээшэлүүлэй, «хоёр» табихын орондо «гурба» табижархидаг байна ха юм даа. Энэмнай ажалдаа ёһотойл ал...н хойрогоор хандажа, хубхай хуурмаг ябадал гаргалга болоно гээшэл. Эндэһээл эхилжэ, һурагшаднай үүргэ харюусалга тухайгаа мартажа, эдэбхи һонирхолоо «буурашана» ха юм. Эндэһээл эхилжэ, багшанарнай нэрэ хүндэеэ хойшолонгүй хухалжархина бшуу. Иимэ юумын болохогүйн тула, **һурагшадай мэдэсые бодоторнь сэгнээд, залхуу һурагшадые ээлжээтэ класста оруулхые яарангүй, хоёрдохи жэлдэнь үлөөдэг болоёл.** Үхибүү...ай харюусалгые дээшэлүүлхын тулада, **4-дэхиһөө 11-дэхи класс болотор шалгалтануудые тушаалгадаг болоо һаа яахаб? Һурагшадай гурим журамай түлөө түрэлхидэй харюусалгые дээшэлүүлхэ гээшэ мүн лэ шухала** гэжэ һанагдана.

Энээн тушаа проект дотор айхабтар тодоор нигэжэ хэлэгдээ ха юм: «Һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин болон һургуулиин ажабайдалай шэнжэ шанарта ба онол аргануудта, һурагшадай эрдэм мэдэсые сэгнэлгэдэ үзэгдэдэг ёһо тэдыгээр хандаха, али бүхы ябадалые усадхаха, процент намнаха ябадал гэдэгые үгы болгохо.

М. МАДАЕВ,
журналист,
литература шэнжэлэгшэ.

АГИТПУНКТ СОО

Загарайн районой Хандагатайн леспромхозой соёлой байшан соо хүн зон хододоо олон байдаг болоо. Юуб гэхэдэ, һайнаар эмхидхэгдэһэн агитпункт соогоо модо бэлэдхэгшэд сүлөөтэй сагтаа олоороо сугларжа, һонирхоһон асуудалнуудтаа тодо харюу абана.

Соёлой байшангай директор, һунгагшадай клубые даагша, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Александра Владимировна Беляк соёлой хүдэлмэрилэгшэд, агитаторнуудтай хамта һунгагшадай дунда үнгэргэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудые, зүбшэн хэлсэнэ, уулзалгануудай түсэбүүдые табина.

Һунгагшадай клубай нэгэ булангдань түрүүшынхеэ һунгаха залуушуултай хөөрэлдөө үнгэргэхэ тусхай түсэб табигданхай. Мүн эндэнь һунгагшадта зүбшэл, заабари үгэжэ байхаар медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, юристнүүд, багшанар тусхайтаар уригдадаг. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулгануудынь түсэбэй ёһоор, хараалагдаһан саг соогоо үнгэргэгдэнэ.

Леспромхозой профсоюзай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд манай ороной экономикын ургалта, социальна хубилалта харуулһан үргэн выставкэ эмхидхэнхэй. Эндэнь агитаторай булан бии.

Соёлой байшангай агитбригадын гэшүүд һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ тусхай программа бэлдэһэн байна. Эдэнэр саг үргэлжэ модо бэлэдхэгшэдтэ, шефтээ абаһан XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдтэ ошожо концерт наада табина.

Н. ОРЛОВ.

«Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиие хубилган шэнэлэлгын гол шэглэлнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсэлгэ республика доторнай үргэлжэлһөөр. Хоринн районой Тээгдын дунда һургуулиин директорэй орлогшо О. М. Мужикбаевагай (баруун гарһаа) багшанартаяа хамта проектые уншажа байхые харанат.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАСС — АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

АГУУЕХЭ УРАН ЗОХЁОЛШЫН ДУРАСХААЛЫЕ ЁҺОЛОН ХҮНДЭЛНЭ

Дэлхэйн түрүү үзэлтэй олониитэ, олон оронуудай уран зохёолой ажал ябуулагшад, гадаадын олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд агууехэ совет уран зохёолшо М. А. Шолоховой дурасхаалые ёһолон хүндэлжэ, гайхамшагта уран зохёолшо ами наһанайнгаа һүүлшын үдэр болотор Коммунис партиин, совет арадай үнэн сэхэ хүбүүн байгаа, тэрэ дэлхэйн уран зохёолой баялигта сэгнэшэгүй ехэ хубитаяа оруулаа гэжэ тэмдэглэнэ.

СОФИ. Бодото байдалые уран хурсаар харуулдаг байһаараа хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлые буляадаг, дэлхэйе революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгаха тухай хөөрэдэг Михаил Шолоховой зохёолнууд түрүү үзэлтэй бүхы соёлой хуон заяанда айхабтар ехэ үүргэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ «Работническо дело» газетэ бэшэнэ. Агууехэ совет уран зохёолшын нэрэ ниитын шэнэ байгуулалта тухай манай ойлгомжотой, социалис ороной хүн тухай тодо хурса, арсашагүй үнэн зүб баримтатай таһаршагүй холбоотой байна. Дэлхэйн олон оронуудай арадууд М. А. Шолоховой зохёолнуудые хэдэ дахин хужарлан уншадаг юм.

БЕРЛИН. Коммунист, бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ уран зохёолшо М. А. Шолохов олон миллион уншагшадта мартагдашагүй образуудые зохёоһон байна гэжэ «Нойес Дойчланд» газетэ бэшэнэ. Зохёолнууд соогоо арадай ажабайдалай үргэн ехэ үе сагые харуулхадаа, уран хурса, үнэн зүб образуудые байгуулһан байгаа. «Хүнэй хуби заяан» гэжэ рассказынь бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангаха, дайнай уршаг хойшолонгуудые зайсуулан сараха дүлэтэ уряа мэтээр соностоо һэн, ГДР-эй арад социализмын гэрэлтэ һайхан уг зорилгонуудай түлөө тэмсэлэй талаар үнэн сэхэ нүхэрөө, соратнигаа алдаба.

БУДАПЕШТ. М. А. Шолоховой наһа баралга — айхабтар ехэ гээлтэ мүн. Советүүдэй орон дотор болоһон революционно туйлалтануудые зориг бадаруулмаар магтан дуулаһан XX зуун жэлэй агууехэ уран зохёолшо наһа бараба гэжэ «Непсабадшаг» газетэ тэмдэглэнэ. Революци, граждан дайн, хамтын ажал, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай жэлнүүдтэ совет арадай гаргаһан баатаршалга тухай Шолоховой зохёолнууд Венгриин коммунистнуудай үзэл сурталые хүмүүжүүлгэдэ ехэ нүлөө үзүүлһэн байгаа.

ПРАГА. Манай үе сагай агууехэ уран зохёолшо М. А. Шолоховой бүхы ажабайдал, ажал ябуулга совет арадта үнэн сэхээр алба хэлгэдэ, коммунизмын хэрэгтэ зорюулагдаһан байгаа гэжэ «Руде право» газетэ бэшэнэ. Тэрэнэй «Номгон Дон» гэжэ дүрбэн ботитой эпопея, «Шэнэ газар хахалагдаа» гэжэ роман болон Советүүдэй оронине революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгалгые, совет арадай түүхэтэ баатаршалгануудые гүнзэгыгөөр, үнэн зүбөөр зураглан харуулһан бусад зохёолнууд дэлхэйн литературын алтан жасада хэтэдээ оронхой. М. А. Шолоховой дүлэтэ үгэ социализм байгуулхын түлөө тэмсэлдэнь чехословак арадые зоригжуулһан байна.

ВАРШАВА. Коммунис партиин үнэн хүбүүн, ажабайдалые, революционно ёһоор хубилган шэнэдхэхын түлөө дүлэтэ тэмсэлшэ М. А. Шолохов социалис реализмын искусствын агууехэ дүй дүршэлые нэрэтэй солотойгоор хүгжөөһэн, баяжуулһан байгаа. Тэрэнэй номууд үзэл сурталай хүсэтэ зэбсэг болоно гэжэ «Трибуна люду» газетэ тэмдэглэнэ.

УЛААН-БААТАР. Дэлхэйн литературын дээжэ болоһон гайхамшагта зохёолнууд соогоо М. А. Шолохов коммунизмын ба гуманизмын уг зорилгонуудые үдодоо дуулан магтадаг байгаа гэжэ Монголой Уран зохёолшодой холбооной СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правленидэ эльгээһэн телеграмма дотор хэлэгдэнэ. Эб найрамдалай, хүнүүдэй жаргалта байдалай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ М. А. Шолохов ами наһанайнгаа һүүлшын үдэр болотор КПСС-эй, Совет арадай хэрэгтэ алба хэһэн байгаа. М. А. Шолоховой зохёолнуудаар хэдэн үеын Монголой уран зохёолшод хүмүүжүүлэгдэһэн намтартай.

ПАРИЖ. Агууехэ совет уран зохёолшо М. А. Шолоховые ёһолон хүндэлнэ гэжэ Парижай хэблэл тэмдэглэнэ. Тэрэнэй номууд олон оронуудай арадуудай хэлэнүүд дээрэ хэдэн арбаад миллион хэһэгээр хэблэгдэн гаранхай.

ВЕНЭ. Үргэн ехэ үе сагые зураглан харуулһан «Номгон Дон» гэжэ романай автор байһаараа Шолохов дэлхэйн литературада ороо һэн.

ХЕЛЬСИНКИ. М. А. Шолохов өөрынгөө нэрые дэлхэйн литературын түүхэдэ бэшээ гэжэ Финляндиин хэблэл тэмдэглэнэ. Михаил Шолоховой «Номгон Дон», «Шэнэ газар хахалагдаа» гэжэ асари ехэ эпическэ романууд бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болонхой гэжэ «Кансан уутисет» газетэ тэмдэглэнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүүлээр Шолохов эгээлэй юрын совет хүнэй образые зураглан харуулалгада бэеэ зорюулаа һэн.

НЬЮ-ЙОРК. США-гай Баруун-Хойто университедэй ород литературын профессор Ирвин Уэйл «Нью-Йорк таймс» газетын хуудаһануудта иигэжэ бэшэбэ: «Миний һанахада, Шолохов хадаа XX зуун жэлэй ородой асари ехэ уран зохёолшодой нэгэниинь болоно. «Номгон Дон» бүхы дэлхэйн уншагшадые энэ дэлхэй дээрэ болоһон байһан үйлэ хэрэгүүдтэ хабаатай байһанаа, революциие мэдэрхэ арга олгоно».

ВАШИНГТОН. «Ородой революцида, хойшонхи үйлэ хэрэгүүдтэ зорюулагдаһан М. А. Шолоховой үргэн ехэ, гүнзэгы удхатай зохёолнууд тэрэниие Советскэ Союзда эгээл үргэнөөр мэдээжэ уран зохёолшо болгоһон байгаа, 1965 ондо литературын талаар Нобелевско шан тэрээндэ олгогдоо һэн».

ООН-ой ТУСХАЙ КОМИТЕДЭЙ ШИИДХЭБЭРИ

НЬЮ-ЙОРК. Хойто-Америкын оронуудай нютаг нютагай конференци энэ жэлдэ үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри апартеидтэ эсэргүү ООН-ой тусхай комитет баталан абаба. Тэрээндэ хабаадагшад Нью-Йоркдо сугларжа, США-гай ба Канадын правительствануудай тэндэ б...үүжэ байһан политикын үндэһөөр ЮАР-тахи, Африкын урда хубиндахи байдалые хаража үзэхэ байна» гэжэ комитедэй эндэ тараагдаһан мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

ООН-ой тусхай шэглэлтэй эмхи зургаануудай, бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүйшүүлэй хүдэлөөнэй, Африкын нэгэдэлэй эмхиин, Урда Африкын Национальна конгрессэй Баруун-Урда Африкын арадай эмхиин түлөөлэгшэд апартеидэй талаар нютагай конференцидэ ха...лаха байна.

ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

БУДАПЕШТ. Мүнөө үеын уласхоорондын түгшүүрилтэй байдалда арсалдаата асуудалнуудые хөөрэлдөөнүүдэй ашаар шиидхэхын, түгшүүрилые һуларуулхын, харилсаа холбоо тогтоохын тула хүсэлэл оролдолгонуудые гаргаха гээшэ ехэ удха шанартай байна. ВНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Петер Варкони болон хани ёһоной албанай хэрэгээр Венгридэ ерээд байһан Шведиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Леннарт Будстрем гэгшэдэй хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүд тухай МТИ агентствын тусхай мэдээсэл дотор энээн тухай тэмдэглэгдэнэ.

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха талаар правительствануудайнгаа тодорхой хэмжээнүүдые абахые, дэлхэй дээрэ, илангаяа Европодо нөөсэлэгдэһэн ядерна буу зэбсэгүүдые адли тэгшээр хороохо шухала гэжэ хоёр министр тэмдэглэһэн байна. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула Варшавска Договорой гэшүүн-гүрэнүүдэй оруулһан шухала дурадхалнууд ...үнөөшье хүсэндөө байна гэжэ Венгриин гадаадын хэрэгүүдэй министр тэмдэглээ.

Стокгольмын конференциин хүдэлмэри шухала удха шанартай байна гэжэ Венгри тоолоно. Энэ хуралдаае амжалтатайгаар дүүргэхын тула Венгри арга боломжотой бүхы юумэ хэхэ юм гэжэ П. Варкони тэмдэглээ. Манайшье орон энэ конференциие үндэрөөр сэгнэнэ. Тэндэ тодорхой үрэ дүнгүүдые туйлахын тула бусад оронуудтай, тэрэ тоодо Венгритэй харилсаа холбоо тогтоохоор бэлэн гэжэ Шведиин гадаадын хэрэгүүдэй министр мэдүүлбэ.

ТОЛИ

«САГААН ЭДЕЭН, ХИЛЭЭМЭН» гэһэн бэшэг тушаа

ТАЛХАН ТУХАЙ ДУРДАЛГА

ҺАЯХАН «Буряад үнэндэ» багшын ажалай ветеран Ц. Цыренжаповай «Сагаан эдеэн, хилээмэн» гэһэн бэшэг толилогдоо һааб даа. Тэрэнние би угаа һонирхон уншааб. Эдеэнэй дээжэ һүн, хилээмэн тухай ,тон лэ зүб асуудал табигдана. Хилээмэн тухай Ц. Цыренжаповагай сэдьхэлээ хүдэлгэн бэшэһэн мүрнүүдые уншажа һуухадаа, бага наһанайнгаа үдэрнүүдые тон элеэр һанажархёоб.

Манай колхоз дайнай урда тээ баян ажахынуудай тоодо ороод байгаа. Малааршье олон, таряашье ургуулха. Минии эжы колхоздоо хилээмэ баридаг ажалтай һэн. Гансаараа юу хүшэ хүрэхэ бэлэй даа. Фроловой хүгшэн — Ванин эжы баһал колхозой хилээмэ барилсадаг байгаа. Теэд пекарни гэжэ байгаагүй гүбэ даа. Тинмэһээ ород пеэшэнтэй һэн хойноо тэдэнэр гэртээ хилээмэ бариха.

Гурил худхаха, тэрэнээ эһээхэ, тингээд эһээнхэй талхаяа хабтагар ехэ стол дээрээ элдэсэгээгээд, халбаашхануул болгожо, модон хүрзэ дээрэ табяад, халуун пеэшэн соо һуулгаха — хилээмэн боложо, табаг дээрэ табигдатараа, хэды ехэ ажал хэгдэнэ гээшэб гэжэ би үхибүүн ухаандаа тон хурсааршье бэшэ һаань, гол түлэбыень ойлгодог бэлэйб. Тингээдшье аха, эгэшэмни хабартаа, намартаа таряан ажалда ябадаг, эсэгэмни колхозой тээрмэшэн байгаа. Тинмэһээ таряанай ургахаһаа эхилээд, бүхы ажалай ябасые тухайлдаг болонхой һэн бэзэб. Эсэгэмни талханай тооһондо даруулжа, саһан хүн мэтэ, саб сагаан юумэ үдэшэлэн гэртээ ерэхэл даа. Заримдаа ажалай ехэ байхада, бүхэли сүүдхэ соо тээрмэһээ холодохогүй. Тинхэдэнь Катя эгэшэ бидэ хоёр баабайдаа эдихэ юумэ ээлжээгээр зөөдэг байгаабди.

Нютагай зон шэнэ байдалай амтые хүсэд таняад лэ, ажалдаа урматай һайнаар ябадаг, олзотой, омогтой болоод байгаа. Молотилка, комбайн, трактор, автомобиль — хүсэтэй элдэб машина элбэгжэнхэй. Колхоз двигательтэй болоожо, үдэшэндөө айл бүхэнэй сонхоор электрын галнууд яларха. Одоо хүхижэжэ һууха түйлдаа хүрөөд байтарнай, дайн эхилшоо бэлэй.

Бишыхан ябаһанаа һанахада, досоо жэгтэй болодог. тэрэ үеын колхознигууд ямар шамбайгаар ажалладаг байгаа гээшэб! Хори хүрэжэ гү, али хори гаража ябаһан шираг шамбай хүбүүдэй үбһэ һурилхые, таряа сохихые нилээн хэрэгдэһан байна. Теэд дайнай эхилһэн түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, үдэрһөө шахуу нютагаймнай хүбүүд һубарин дайнда мордоо бэлэй. Колхозой ажалда ябаха зон гэхэдэ, үбгэд, хүгшэд, һамгад, үхибүүд. «Бүхы юумэеэ фронтдо!» гэһэн уряа доро шадалайнгаа хүрэхысэ хүнүүд ажалладаг байгаа.

Дайн... Энээнһээ хажараар дуулдадаг үгэ дэлхэйн арадуудай хэлэндэ бии гү! Хас тамгата самолёдуудай добтолгые, бомбын тэһэрхые, булимтаран ерэһэн хархис фашистын баһалга доромжолгые бэе дээрээ үзөөшьегүй һаа, дайнай үхэлтэ амисхалые бидэ — холын тылдэ байһан хүн зон, үхибүүд үдэр бүри мэдэржэ, нюрга руугаа хүйтэ даажа ябаабди. Минии түрэһэн аха, үеэлэ, бүлэ аханар — манай бүлын дүтын хүнүүд олооороо дайнда мордоо һэн. Дайнда ябажа, Эсэгэ оронойнгоо түлөө ами наһаяа үгэһэн 60 гаран хүбүүдэй нэрые алтан үзэгөөр һиилүүлһэн хүшөө нютагтамнай бии. Тэдэнэй дунда минии аханарай нэрэнүүд һиилээтэй.

Дайнай үедэ хүн бүхэнэй ажал хүндэ байгаа. Колхозойнгоо таряалан дээрэ ургаһан юумые бага ехэшье һаань, хүряажа, Эхэ орондоо тушаадаг байһамнай ойлгосотой. Колхозой амбаарта хүрэнгын ороохон хаагдадаг һэн бэзэ. Баһа колхознигуудаа зарим тэды тэдхэхэ хэрэгтэй һааб даа. Юрэдөө, тэрэ үеын колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ тон лэ бэрхэтэй һэн ха даа.

Манай бүлэ соо ажалгүй хүн үгы бэлэй. Абамнай тээрмэ руугаа һалирха. Татагдаха талханай бии, үгышье һаань, үглөөгүүр эртэлээд лэ, ажалдаа ошодог һэн. Бидэ һургуули руугаа харгылхабди.

Эжымни хилээмэеэ худхаха. Үбэлдөө худагнай хүрэшэдэг байгаа. Тиимэ хадань Катя бидэ хоёр урогойнгоо һүүлээр үдын голһоо хэдэн хүнэг уһа зөөхэбди. Хилээмэ барихада, уһан ехээр хэрэглэгдэдэг ха юм. Юуб гэхэдэ, колхозой хилээмэ барихаяа, эжымнай харанхы үглөөгүүр бодоод лэ, наранай оротор һалирдаг байгаа бшуу. Тинхэдээ колхозой шэмхэшье гурилые газарта дуһаангүй, тон наринаар хандажа, бидэндэ хамтын хилээмэнһээ бишыханшье хүсоог отолжо үгэнгүй, амбаарта тушаадаг бэлэй. Үхибүүн ябаһан бидэнэр хаа-яа хорхойтодог лэ һэн бэзэбди. Тинхэдэмнай эжы манние таһа зандадаг һэн:

— Зоной зөөридэ зоргоороо орожо болодоггүй юм, — гэхэ.

Мүнөө һанахадам, юрын ажалша хүнэй үнэн сэхэ ябадалай бүхы һайн һайхан шэнжэнүүд манай эхэ, эсэгэдэ бии байгаа байна даа. Эжы, абанарайнгаа үнэн сэхээр ябажа, энэ дэлхэйдэ үгтэһэн наһаяа бараһан хада, омогорхолой гал сэдьхэлыешни ото жэгнэжэ, өөрөө мүн лэ һайнаар ябаһайб гэжэ оролдохош даа.

Зоной зөөридэ зоргоороо ороһон зарим ушарнууд тухай дуулахадаа, досоошни зэбүүрхэл түрэжэ, үнэн зүрхэнһөө тиимэ хүнүүдтэ дураа гутахаш.

Зоной гэхэ гү, али социалис зөөридэ гамтай наринаар хандаха гээшэ совет хүнүүдэй нангин уялга. Хилээмэнэйнгээ үлөөдэһыешье хаяха гээшэ совет хуули ёһондо харша үзэгдэл гэжэ харгдаха жэшээтэй. «Магазинда мүнгэ түлэжэ абаһан хилээмэеэ өөрынгөө дураар хэрэглэхэб. Эдинэ гүб, хаяна гүб — минии дуран», — гэжэ зарим хүнэй толгойдо буруу ойлгоһон юумэ байжа магад. Магазинда ородог хилээмэн хадаа улад зоной уһан хүлһөөр адхажа ургуулһан талхан гэжэ бү мартая!

М. РАДНАЕВА,
медсестра.

УРАН ЗОХЁОЛШОД УУЛЗАНА

Һаяхан Зүүн-Сибириин технологическа институдай гол байшангай залаар дүүрэн студентнэр болон багшанар сугларба. Эндэ «Буряадай уран зохёолшодой холбооной байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе угтуулан уран зохёолой ехэ үдэшэ болохо» гэһэн соносхол эртээнһээ үлгөөтэй байһан юм.

Энэ уулзалгада ерэһэн поэдүүд Ч-Р. Намжилов, Л. Тапхаев, Г. Чимитов, Б. Дугаров, Г. Раднаева, прозаик Константин Карнышев зохёохы ажал тухайгаа хөөрэжэ, шүлэгүүдээ уншаба. Мүн лэ Латвиһаа ерэһэн залуу поэт, оршуулагша Эйнар Пелш уулзалгада хабаадалсажа, буряад поэдүүдэй шүлэгүүдые оршуулхын тула буряад хэлэ шудалха зорилготой байһан тухайгаа хэлэжэ, сугларагшадые һонирхуулба. Уран зохёолшод студентнүүдэй олон асуудалда харюусаба.

Уран зохёолой баһал нимэ үдэшэ Д. Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай багшанарай институдта үнгэргэгдэхөөр бэлдэгдэжэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын угтамжада зорюулагдаһан уулзалгануудта уран зохёолшод хабаадалсажа байнхай. Һаяхан поэдүүд Солбон Ангабаев, Владимир Намсараев хоёр Советскэ районой 11-дэхи агитпунктда һунгагшадтай уулзалга үнгэргөө.

Л. ДУНЗЫНОВ.

„КОБЗА" ЕРЭХЭНЬ

Бүхэсоюзна ба республиканска конкурснуудай, мүн А. Н. Островскиин нэрэмжэтэ комсомолой шангай лауреат дуунай-инструментальна «Кобза» ансамбли энхид һаяын үдэрнүүдтэ Улаан-Үдэдэмнай айлшалхань. Украинын ССР-эй габьяата артист Евгений Коваленкын хүтэлбэрилдэг зохёохы энэ коллектив арадайнгаа инструментнүүд дээрэ шадамар бэрхээр наадажа, ород, совет дуунуудые гүйсэдхэдэгөөрөө суутай юм. Ансамбль Улаан-Үдэдэ табан үдэрэй туршада концертнүүдые үгэхэ түсэбтэй.

Г. ПЕТРОВА.

БАМ-ай ЗАЛУУ БАРИЛГАШАДАЙ ДУУН

Б. Цырендашиевай хүгжэм.

А. Бадаевай үгэ.

Комсомол зоной сэдьхэлэй уряа
Огсомоор тараа орон соом.
Загаһашан латыш, хонишон буряад
Золгожо бүхөөр нүхэсөө.

Нэлэнхы тайга, саһата Даваан
Нэмжыжэ угтаа урдаһаам.
Хадата Грузи, нарата Москва —
Хамһажа байна араднай.

Хүсэлнай үргэн, наһамнай залуу,
Хүнүүдтэ юуштэйб бэрхэшээл?
Тэнхээмнай ехэ, зүрхэмнай халуун
Тэмсэлдэ гарнай мэргэжээл.

РОССИНИ, ПОНКЬЕЛЛИ, ШТРАУС...

Һаяхана Буряадай гүрэнэй филармониин симфоническа оркестрэйхид ород, совет болон хари гүрэнэй композиторнуудай зохёолнуудһаа бүридхэгдэһэн программая хүгжэмдэ дуратайшуулай анхаралда дурадхаба. Дж. Россини, А. Понкьелли, И. Штраус, Ж. Массне, А. Дворжак, Дж. Энеску, С. Прокофьев, Д. Шостакович гэгшэдэй зохёолнуудые оркестрэй хүгжэмшэд бэлиг түгэсөөр гүйсэдхөө. Буряадай АССР-эй арадай артист Михаил Балдаев оркестрые шадамараар хүтэлбэрилөө.

Ирагуу һайхан, уянгата, философскэ гүн удхата хүгжэм шагнагшад имагтал амаараа бэшэ, сэдьхэл бодолоо, оюун ухаагаа баяжуулһан байха. Жэшээнь, И. Штраусай ажабайдалай бүхы долгиие хаймадаһан һүр жабхаланта вальснууд хэниие баясуулхагүйб! Манай үе сагай агууехэ композитор гэжэ тодорһон Д. Шостаковичой симфоническа зохёолнуудые шагнаһан хүн бүхы наһандаа сэдьхэлээ сэлмээн һанажа ябаха.

Манай корр.

«ХАБАЯА ТУРШАЯЛ, НҮХЭД!»

Һаяын үдэрнүүдтэ Яруунын районой Эгэтын-Адагай хүдөөгэй соёлой байшан соо «Хабаяа туршаял, нүхэд!» гэһэн уряатайгаар үйлсэнүүд хоорондын мүрысөөн үнгэргэгдэжэ, хүн зониие болон айлшадые ехээр һонирхуулба. Дунда һургуулиин багша С. Б. Банзаракцаевай хэһэн «Арадай дунда дэлгэрһэн гоё һайхан ёһо заншалнууд» гэһэн элидхэл тон гүнзэгы удхатай байгаа.

Бадма Дамдиновай, Үдын, Октябрьска, Банзаронай нэрэмжэтэ Улаагай харгын хамта 5 үйлсэдэ ажаһуугшадые түлөөлһэн командануд хабаа шадалаа туршаһан байна. Жэрэб татаһанай һүүлээр үйлсэ бүхэнэй түлөөлэгшэд оултадаа үндэһэн буряад хубсаһаяа үмдэнхэйнүүд, удаа дараалан сценэ дээрэ гаража, уран һайханай харалга эхилбэ. Б. Дамдиновай нэрэмжэтэ үйлсөөрхин урданай түрэ хуримай ёһололһоо хэһэг харуулба. Улаагай харгын үйлсөөрхинэй табиһан «Һайзгай нүхэр» гэһэн пьесые харагшад тон анхаралтайгаар һонирхон харабад. Юуб гэбэл, 70 наһатай, ажалай ветеран Дарижап Ламхановна Ламожапова хүгшэнэй роль гүйсэдхэжэ, зониие хүхеэбэ ха юм. Энэл үйлсын түлөөлэгшэ бүхы наһаараа түрүү адуушан ябаһан Цырендоржиев Бата-Мүнхын хүбүүн — нютагайнгаа больницада фельдшерээр хүдэлдэг Эрдэмэй моринойсоло дуудахала, наһатай зарим үбгэд, хүгшэд уяржа, нюдөөшье аршаад абаһан байха.

Октябрьска үйлсын олон тоото, эбтэй эетэй түлөөлэгшэдэй үмдэһэн буряад хубсаһан, зоной анхаралда табиһан шог зугаатай наадан харагшадташье, жюридэшье һайшаагдажа, нэгэдэхи һуурида гараба.

Костюмуудай харалгада Б. Дамдиновай үйлсын түлөөлэгшэ, колхозой механик Сергей Цыдыпов 1-дэхи һуурида, Октябрьска үйлсын ажалай ветеран Намжилма Ринчиндоржиевна Дугданова 2-дохи һуури эзэлбэ. Энэ конкурсдо хабаадагшад гоё һайхан хубсаһа, зүүдхэл үмдэхэһөө гадна, тэрээнээ «хамгаалха» ёһотой байгаа ха юм. Банзаронай нэрэмжэтэ үйлсын түлөөлэгшэ Ц-Д. Цыренова урданай бэһэлигэй, ёһо заншалай дуунуудые гүйсэдхэлгэдэ эрхим гэжэ тодороо. Мүн Ц-Д. Базаржапова, Н. Балданова, Ц-Д. Ангаева гэгшэд гоёор дууладаг байһанаа гэршэлбэ.

Ёохор хатаралгада Үдын үйлсынхид бултанһаа үлүү бэрхэ байба гэжэ жюри тоолоо. Тус харалгын һүүлээр һээр шаалган болоожо, нютагаймнай гартаа шандааһатай хүбүүд олон байна гэжэ мэдэгдэбэ. Харин мүнөөнэй зон һээр гээшые хэрэглэжэ, тэрэнээ эмдэнгүй, зүбөөр булгалжа абаха, зүбөөр шанаха тухай мэдэхээ болижо байһаниинь харамтай.

Һээр шаалганай һүүлээр үйлсэ бүхэнэй 10 эрэшүүлһээ бүридэһэн командануд аргамжа татажа, хабаяа туршаһан байна.

Удаань шагай шүүрэлгын ба ёрхо харбалган болоожо, залуушуул мартагдажа байһан эдэ наадануудые наһатай зонһоо халан абажа, наада захань **ёрхо, хүрзэ, харбуул, шүүр** гэхэ мэтэ үгэнүүдэй удха мэдэхэ болобо. Гадна эдэ наадан ёһо гуримые мэдэжэ абана.

Ёрхо харбалгаар Октябрьск үйлсын команда диилээ. Ажалай ба дайнай ветеран Цыден-Еши Тулмачевич Тулмачеев, ажалай ветеран Чимит Ламханович Ламожапов, ажалшан Норбо Тыхеевич Нимаев, шофер Баатар Дондоков гэгшэд энэ командада илагшадай шанда хүртэбэ.

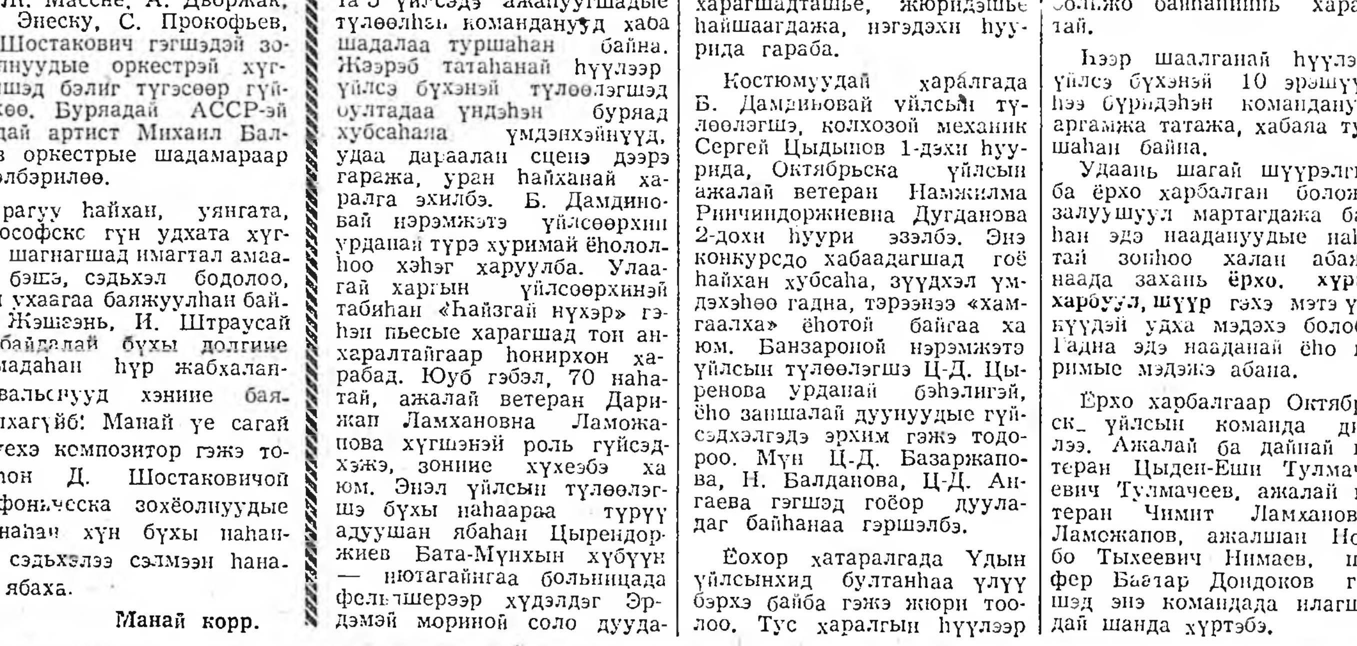
Амаралтын һонирхолтой үдэшые эмхидхэлгые, тэрэниие һайнаар үнгэргэлгые колхозой партиина, профсоюзна болон комсомолой комитедүүд ударидаһан байна. Мүн ажабайдалай ехэ дүй дүршэлтэй пенсионер Ыгзен Эрдынеевич Эрдынеевэй эмхидхэлэй ехэ ябуулгые үндэрөөр сэгнэлтэй.

Арадуудай түрүү һайн һайхан үндэһэн заншалнуудта гамтайгаар хандаха, тэдэниие социалис үндэһэ һуури дээрэ хүгжөөхэ, шэнэ гуримуудые баян болгохо гэжэ В. И. Ленинэй заабариһанай ёһоор нимэрхүү һайндэрые заншалта болгоод, ажалай ба дайнай ветерануудые, ажалай түрүүшүүлые ёһолон хүндэлхэдэ, ехэ таарамжатай байха байна.

Эмхидхэлэй хүдэлмэриин үшөө нэгэ һайн тала гэхэдэ, архи балгаһан хүнэй соёлой байшанда оролго хоригдоһон байгаа. Тиигэжэ архиин үнэртэй нэгэшье хүн клуб соо үзэгдөөгүй. Харин хүгшэн, залуугүй — хүн зон соёлойнгоо байшан соо багтажа ядатараа сугларaад, орой болотор хүхилдөө, наадаа ха юм!

Ц-Х. ЖАМЬЯНОВА,
Яруунын районой Эгэтын-Адагай дунда һургуулиин багша.

«БУРЯАД ОРОНОО МАГТАН ДУУЛАНАБДИ» ГЭҺЭН ФОТОКОНКУРСДО

Үбэл. Байгал дээрэ. (Нижнеангарск шадар). М. МАРТИНСОНОЙ фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «БАМ: үдэрһөө үдэртэ» — суглуулбари. «Эхэ оронойнгоо аша туһада» — һунгагшадай В. И. Воротниковтой уулзалга. «Шухала зорилгонууд, үндэр уялга» — һунгагшадай Б. В. Кузнецовтой уулзалга. «М. А. Шолоховые хүдөөлүүлгэ».
Хоёрдохи хуудаһанда. «Партиин политикын үндэр дээдын үг зорилго» — һунгагшадай Г. А. Алиевтай уулзалга. «Урдамнай ехэ ажал» — һунгагшадай Д. А. Кунаевтай уулзалга. «Шадабари дүй дүршэлһөө эхитэй» — Я. Николаевай статья.
Гурбадахи хуудаһанда. «Городые бэлэглэнэ» — А. Кальминай статья. «М. А. Шолоховые хүдөөлүүлгэ»
Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Субботын үдэрэй галхан». Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00— «Время». 9.45— Үглөөнэй гимнастика. 10.00— Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд. 10.10 —«АБВГДейка». 10.40—«Спортлотогой» 8-дахи тираж. 10.50 —«Һайн эд бараа — элбэг ехээр». 11.20— Кино-шэнжэлэл. 11.40— Музейнүүд болон выставкын залнуудаар. 12.20 —«Автор Георгий Федосеев» 12.50— «Фронтын ханинарай уулзалга» 4-дэхи гвардейскэ армиин ветерануудтай уулзалга. 14.20— «Гэр бүлэ ба һургуули» Надежда Константиновна Крупскаягай түрэһөөр 115 жэлэй ойдо. 15.05—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 15.20 — «Хани харилсаан». 15.50— «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 16.50— Политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенскиин хөөрөөн. 17.20 —Спортын сэрэгэй-техническэ зүйлнүүдээр мүрысөөн. 18.55— Мультфильм. 19.05— «9-дэхи студи». 20.05— «Неизвестный Чаплин» — телефильм. (1-дэхи, 2-дохи сери). (Англи). СССР-эй арадай артист В. Тихонов оролто үгэ хэлэхэ. 22.00 — «Время». 22.40 — А. И. Островскиин дуунууд. 23.40—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва 8.55— Дамжуулгын программа 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд. 9.35—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 10.20— «Үг-

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды —2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-36, советского строительства в быта—2-69-58, культуры в школ—2-60-61, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81., корректорская—2-33-61. выпускающие —2-35-95 отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типографи... ственного комитета Бурятской... делам издательств, полиграфи... ной торговли г. Улан-Удэ, ул. ... Н-00347. Заказ № 47. Инд...